

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали

щодо забезпечення прав і свобод
внутрішньо переміщених осіб
та цивільного населення,
які постраждали від військової
агресії РФ проти України

12 розділів

Матеріал розроблено в рамках програми «Єднання заради дії», що впроваджується IREX разом з БО «БФ «Стабілізуєш сервісез» та за підтримки Державного департаменту США. Вміст є виключною відповідальністю БО «БФ «ССС» і не обов'язково відображає погляди IREX або Державного департаменту США.

Зміст:

Розділ 1. Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб.....	3
Розділ 2. Допомога на проживання внутрішньо переміщеним особам.....	13
Розділ 3. Механізм отримання державних допомог та пільг цивільним населенням під час воєнного стану.....	24
Розділ 4. Питання забезпечення прав дітей, зокрема з числа внутрішньо переміщених осіб.....	33
Розділ 5. Молодь (питання освіти, працевлаштування).....	49
Розділ 6. Право ВПО на отримання публічних послуг не за місцем зареєстрованого/задекларованого місця проживання.....	56
Розділ 7. Забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.....	61
Розділ 8. Процедура подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ проти України.....	66
Розділ 9. Соціальний захист осіб з інвалідністю.....	77
Розділ 10. Питання державних виплат пенсіонерам та особам, які досягли пенсійного віку.....	84
Розділ 11. Реєстрація актів цивільного стану.....	92
Розділ 12. Встановлення фактів, що мають юридичне значення.....	97

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 1

Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб

СКОРОЧЕННЯ:

ВПО	внутрішньо переміщена особа
Закон	Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»
Порядок	Порядок оформлення і видачі довідки про взяття на облік ВПО, затверджений постановою КМУ № 509 від 01.10.2014 р.
Уповноважена особа	уповноважена особа виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або Центру надання адміністративних послуг
Уповноважений орган	виконавчий орган сільської, селищної, міської ради, районної в м. Києві держадміністрації, відповідної військової адміністрації або уповноважена особа виконавчого органу сільської, селищної, міської ради/Центру надання адміністративних послуг
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
Портал Дія	Єдиний державний веб-портал електронних послуг
Довідка ВПО	довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.
ЄІБДВПО	Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб
Заявник	особа, яка подає заяву про взяття на облік ВПО в власних інтересах, в інтересах дитини, або в інтересах недієздатної особи, або особи дієздатність якої обмежена
Зареєстроване/задеклароване місце проживання	місце проживання особи про яке вона повідомила шляхом подання декларації через портал Дія або заяви у паперовій формі та інформація про яке міститься в реєстрі територіальної громади

ОСНОВНА ЧАСТИНА

ВПО – це громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яка залишила або покинула своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру – тобто обставин, визначених у ст.1 Закону.

Дати виникнення обставин, зазначених у [ст.1 Закону](#):

20 лютого 2014 року – АР Крим та м. Севастополь¹;

7 квітня 2014 року – Донецька та Луганська області¹;

24 лютого 2022 року – Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Запорізька, Київська, Миколаївська, Одеська, Сумська, Харківська, Херсонська, Чернігівська області та м. Київ².

Проте на додаткові державні гарантії ВПО матиме право тільки після взяття на облік внутрішньо переміщених осіб.

На довідку мають право:

- Громадяни України, іноземці або особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах та мають право на постійне проживання в Україні, яких змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру – тобто внаслідок обставин, які вважаються загальновідомими і такими, що не потребують доведення, якщо інформація про них міститься в офіційних звітах (повідомленнях) уповноважених на це організацій.
- Неповнолітні діти, які отримали паспорт громадянина України, незалежно від наявності (відсутності) реєстрації місця проживання, якщо інформацію про них внесено до ЄІБДВПО.
- Особи, житлові приміщення яких зруйновані або стали непридатними для проживання внаслідок проведення АТО (з 12.04.2014 по 30.04.2018)/ООС (з 30.04.2018 по 24.02.2022).
- Діти, які народилися у ВПО.
- Студенти, учні професійно-технічних навчальних закладів, які перемістилися з населених пунктів, перелік яких затверджено розпорядженням КМУ 1085.
- Студенти, які здобували певний освітньо-кваліфікаційний рівень і мали реєстрацію місця проживання в гуртожитках, після зняття з реєстрації, якщо вони не бажають повернутися до попереднього місця проживання.
- Особи, які відбували (відбувають) покарання в місцях позбавлення волі та мали (мають) зареєстроване місце проживання на території, де виникли обставини, зазначені в [ст.1 Закону](#), на дату їх виникнення, якщо не бажають повертатися до попереднього місця проживання.
- Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу), які проходили військову службу та мали зареєстроване місце проживання на території, де виникли обставини, зазначені в [ст.1 Закону](#), на дату їх виникнення.
- На отримання довідки мають право особи, задеклароване/зареєстроване місце проживання яких

¹ [ч.2 ст.1 Закону України](#) «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»

² Розпорядження [КМУ 204](#).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

розташоване поза межами території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії. Але такі особи:

- перебувають на обліку як платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії;
- сплатили або за яких сплатив роботодавець єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за IV квартал 2021 року або за 2021 рік на території адміністративно-територіальної одиниці, на якій проводяться бойові дії.

Щоб отримати довідку ВПО, заявник може звернутися до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення. Або у період дії воєнного стану може:

- звернутися до уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради;
- звернутися до уповноваженої особи ЦНАПу;
- подати заяву через мобільний додаток порталу Дія.

Заяву повнолітня і неповнолітня особа подає особисто, а малолітня дитина, недієздатна особа – зокрема через законного представника. Крім того, особа, дієздатність якої обмежена, може самостійно подати заяву.

Заяву про взяття на облік особи, яка визнана судом недієздатною, може подати за задекларованим/зареєстрованим місцем проживання/перебування такої особи:

- її законний представник (для недієздатних осіб, яким призначено опікуна),
- керівник закладу соціального захисту (для недієздатних осіб, яким не призначено опікуна, в разі влаштування такої особи до закладу соціального захисту),
- уповноважена особа органу опіки та піклування (для недієздатних осіб, яким опікуна не призначено та яких не влаштовано до закладу соціального захисту, або для недієздатних осіб, з опікунами яких втрачено зв'язок під час дії надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях).

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини, яка є дитиною-сиротою або дитиною, позбавленою батьківського піклування, для отримання довідки подає від її імені:

- у разі влаштування до дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей на повне державне забезпечення – керівник відповідного закладу;
- у разі влаштування в сім'ю громадян під опіку, піклування, прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу – законний представник (один з опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів).

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини, яка прибула без супроводження законного представника, для отримання довідки може подавати від її імені родич (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітні брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, в яких проживає (перебуває) дитина.

Якщо малолітня дитина прибула без супроводження законного представника або родича в якого проживає (перебуває) дитина, заяву подає від її імені представник органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини.

Під час подання заяви про взяття на облік заявник пред'являє один із наступних документів:

- документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України³ :
 - а) паспорт громадянина України;
 - б) паспорт громадянина України для виїзду за кордон;

³ [ст. 13 Закону України](#) «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- в) дипломатичний паспорт України;
- г) службовий паспорт України;
- ґ) посвідчення особи моряка;
- д) посвідчення члена екіпажу;
- е) посвідчення особи на повернення в Україну;
- є) тимчасове посвідчення громадянина України;
- документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус³:
 - а) посвідчення водія;
 - б) посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;
 - в) посвідка на постійне проживання;
 - г) посвідка на тимчасове проживання (є документом, що посвідчує особу, проте не дає права на отримання довідки ВПО);
 - ґ) картка мігранта;
 - д) посвідчення біженця;
 - е) проїзний документ біженця;
 - є) посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту;
 - ж) проїзний документ особи, якій надано додатковий захист;
- свідоцтво про народження дитини;
- е-паспорт⁴;
- е-паспорт для виїзду за кордон⁴;
- довідку про подання документів для оформлення паспорта громадянина України (за формою згідно з додатком 3 до Порядку).

У разі відсутності одного з вищезазначених документів, у період дії воєнного стану, заявник може пред'явити відображення в електронній формі інформації, що міститься у документах, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України або її спеціальний статус, сформованих засобами мобільного додатка порталу Дія або єДокумент.

У разі подання заяви:

- законним представником або керівником закладу соціального захисту/представником органу опіки та піклування додатково подаються:

- документ, що посвідчує особу заявника;
- документ, що підтверджує повноваження заявника як законного представника, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі);
- документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування або керівника закладу соціального захисту, та документ, що підтверджує факт зарахування особи до такого закладу (у разі зарахування до закладу);
- у разі необхідності – свідоцтво про народження дитини.

- родичем (бабою, дідом, прабабою, прадідом, повнолітнім братом або сестрою, тіткою, дядьком) або вітчимом, мачухою, або представником органу опіки та піклування, або керівником дитячого закладу, закладу охорони здоров'я, або закладу соціального захисту дітей, додатково подаються:

- документ, що посвідчує особу заявника;
- документи, що підтверджують родинні стосунки між дитиною і заявником;

⁴ ст. 14-1 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування або керівника дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей, у якому дитина перебуває на повному державному забезпеченні;
- документ, що підтверджує факт зарахування дитини до цього закладу.

Окремим питанням є визначення, що особа перемістилася з населеного пункту, переміщені особи з якого мають право на отримання довідки ВПО.

Найпростіше – це коли в документі, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або в документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, стоїть відмітка про місце реєстрації в населеному пункті, з якого здійснюється внутрішнє переміщення, і особа дійсно проживала за місцем реєстрації, про що така особа зазначає в заяві.

В іншому випадку заявник має надати докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє переміщення, зокрема:

- військовий квиток з відомостями щодо проходження військової служби;
- трудова книжка із записами про трудову діяльність;
- документ, що підтверджує право власності на рухоме або нерухоме майно;
- свідоцтво про базову загальну середню освіту;
- атестат про повну загальну середню освіту;
- документ про професійно-технічну освіту;
- документ про вищу освіту (науковий ступінь);
- довідка з місця навчання;
- рішення районної, районної у м. Києві чи Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської чи районної у місті ради про влаштування дитини до дитячого закладу, у прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу, встановлення опіки чи піклування;
- медичні документи;
- фотографії;
- відеозаписи;
- тощо.

Для отримання довідки переміщена особа має подати до уповноваженого органу/особи заяву про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, до якої за потреби додаються копії документів (наприклад, докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє переміщення, або те, що особа має право на довідку ВПО, оскільки її житло зруйноване або стало непридатним для проживання внаслідок проведення АТО/ООС).

У заяві зазначається наступна інформація:

- прізвище, ім'я та по батькові;
- громадянство;
- дата та місце народження;
- стать;
- відомості про малолітніх, неповнолітніх внутрішньо переміщених осіб, які прибули разом із ним (у разі необхідності);
- відомості про законних представників, які супроводжують малолітню дитину, недездатних осіб або

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

осіб, дієздатність яких обмежена, та родича малолітньої дитини, яка прибула без супроводження законного представника (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітній брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, у яких проживає (перебуває) дитина;

- відомості про зареєстроване та фактичне місце проживання;
- дані про фактичне місце проживання особи на дату звернення;
- адреса, за якою з особою може здійснюватися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції, та контактний номер телефону;
- обставини, що спричинили внутрішнє переміщення;
- відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби;
- відомості про наявність інвалідності та потребу в технічних та інших засобах реабілітації;
- відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування закладу);
- відомості про працевлаштування, освіту, спеціалізацію за професійною освітою, посаду, професію.

Як фактичне місце проживання/перебування не можуть зазначатися адреси (місцезнаходження) органів державної влади, місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їхніх підрозділів, будь-яких інших приміщень, за якими внутрішньо переміщені особи фактично не проживають.

Інформація про особу вноситься до ЄІБДВПО українською мовою та латинськими літерами відповідно до правил транслітерації. Інформація про іноземця або особу без громадянства вноситься українською мовою та латинськими літерами відповідно до записів у документах, що посвідчують особу, виданих компетентними органами іноземної держави.

Заяву про взяття на облік підписує заявник.

Також заявник ставить підпис, що він дає згоду на обробку, зберігання та надання Адміністрації Держприкордонслужби, Мінфіну для верифікації персональних даних/персональних даних особи, від імені якої подається заява.

На підставі поданої заяви уповноважена особа вносить до ЄІБДВПО або до ПК «Соціальна громада» інформацію, на основі якої формується довідка. Якщо інформація про ВПО вноситься вперше, автоматично формується унікальний номер запису, який відображається у довідці ВПО.

Якщо ВПО звернулася за отриманням довідки за новим фактичним місцем проживання, тобто після переміщення з однієї адміністративно-територіальної одиниці до іншої, то до ЄІБДВПО також вноситься номер довідки ВПО, яка вилучається, дата її видачі та найменування органу, що її видав.

Якщо ВПО змінює місце проживання в рамках однієї адміністративно-територіальної одиниці то уповноважений орган вносить зміни до інформації яка міститься про особу в ЄІБДВПО, та за потреби роздруковує таку довідку з оновленою інформацією. Варто зазначити, що така зміна інформації не є підставою для формування нової довідки як в випадку зміни місця проживання ВПО пов'язану з переміщенням до іншої адміністративно-територіальної одиниці.

Держателем та адміністратором ЄІБДВПО є Мінсоцполітики. Крім того, одержувати інформацію з ЄІБДВПО мають право Мінфін, Мінреінтеграції, інші центральні органи виконавчої влади, Пенсійний фонд України та його територіальні органи, Державний центр зайнятості, Центр зайнятості Автономної Республіки Крим, обласні, Київський та Севастопольський міські центри зайнятості та їхні філії, міські, районні та міськрайонні центри зайнятості – з метою запровадження електронної взаємодії шляхом інформаційного обміну з дотриманням вимог Законів України [«Про інформацію»](#) і [«Про захист персональних даних»](#). Всі інші – виключно на підставі письмового запиту до Мінсоцполітики, в якому зазначаються необхідна інформація та прізвище посадової особи, яка матиме право доступу.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Довідка ВПО роздруковується на аркуші формату А4, підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою такого органу.

Довідка видається безоплатно та в день звернення, крім випадку, коли особа надає докази. Тоді уповноважений орган зобов'язаний розглянути заяву протягом 15 робочих днів та прийняти рішення про видачу довідки або про відмову в її видачі.

ВПО, яка подала заяву через портал Дія або мобільний додаток порталу Дія, після включення відомостей про неї до ЄІБДВПО може звернутися за місцем перебування на обліку до уповноваженого органу/особи за отриманням довідки у паперовій формі. Така довідка у паперовій формі видається з позначкою щодо подання ВПО заяви в електронній формі. Всі інші умови отримання довідки ВПО – такі самі, тобто довідка видається безоплатно в день звернення, роздруковується на аркуші формату А4, підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою такого органу.

Про факт видачі довідки:

- дитині-сироті;
- дитині, позбавленій батьківського піклування;
- малолітній дитині, яка прибула без супроводження законного представника,

уповноважений орган невідкладно інформує службу у справах дітей за місцем перебування такої дитини.

Заявнику може бути відмовлено у видачі довідки у разі, якщо:

- 1) відсутні обставини, що спричинили внутрішнє переміщення, зазначені у [ст.1 Закону](#);
- 2) державні органи мають відомості про подання завідомо неправдивої інформації для отримання довідки;
- 3) заявник втратив документи, що посвідчують особу (до їх відновлення);
- 4) у документі заявника, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, немає відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, та відсутні докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення;
- 5) докази, надані заявником для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, зазначеними у ст.1 Закону, не підтверджують такого факту.

Рішення про відмову у видачі довідки з обов'язковим зазначенням підстав для відмови, підписане керівником уповноваженого органу, видається заявнику в день подання заяви про взяття на облік. А у випадку, передбаченому абзацом другим п. 4 Порядку, не пізніше, ніж через 15 робочих днів після її подання.

Вичерпний перелік підстав для скасування довідки зазначено у ст.12 Закону, а саме:

1. ВПО подала заяву про відмову від довідки

Рішення про скасування дії довідки ВПО, яка повернулася до покинутого постійного місця проживання (крім осіб, які є власниками пошкодженого або знищеного нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації і подали заявку на відшкодування відповідних втрат, зокрема через Єдиний державний вебпортал електронних послуг) приймають:

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- за місцем отримання довідки – керівник відповідного уповноваженого органу або уповноваженою особою територіальної громади/ЦНАП;
- після повернення до покинутого постійного місця проживання – керівник відповідного уповноваженого органу (проте станом на 1 липня 2022 року технічно неможливо скасувати довідку ВПО не за місцем перебування такої особи на обліку).

2. ВПО скоїла кримінальне правопорушення:

- дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади;
- посягання на територіальну цілісність і недоторканність України;
- терористичний акт;
- втягнення у вчинення терористичного акту;
- публічні заклики до вчинення терористичного акту;
- створення терористичної групи чи терористичної організації;
- сприяння вчиненню терористичного акту;
- фінансування тероризму;
- вчинення кримінального правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку або військового кримінального правопорушення.

3. ВПО повернулася до покинутого місця постійного проживання

Таке рішення приймається на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що ВПО повернулася до покинутого місця постійного проживання. Проте відповідно до п.7-2 Порядку, на період дії карантину та протягом 30 днів із дня його відміни (наразі карантин запроваджено до 31 грудня 2022 р.) забороняється прийняття рішення про скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що ВПО повернулася до покинутого місця постійного проживання.

4. ВПО виїхала на постійне місце проживання за кордон

Ключовим тут є «на постійне місце проживання», а відповідно до п.10 розділу 4 наказу МВС 16.08.2016 № 816, орган ДМС у строк не пізніше трьох робочих днів інформує відповідний структурний підрозділ з питань соціального захисту населення, територіальні органи ПФ та ДФС про оформлення особи документів для виїзду за кордон на постійне проживання, і саме отримання такого повідомлення від ДМС є підставою для скасування дії довідки.

5. ВПО подала завідомо недостовірні відомості.

Рішення про скасування дії довідки надається заявнику протягом 3 днів з дати прийняття такого рішення або надсилається на адресу місця проживання, зазначену в довідці.

На підставі прийнятого рішення про скасування дії довідки запис невідкладно вноситься до ЄІБДВПО.

Взяття на облік ВПО у разі зміни фактичного місця проживання/перебування

У разі зміни фактичного місця проживання/перебування ВПО або відповідно до обставин та місця фактичного проживання/перебування ВПО: керівник дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей, законний представник, родич (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітні брат чи сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, у яких проживає (перебуває) дитина, представник органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини звертається за видачею довідки до уповноваженого органу за місцем фактичного проживання/перебування, а раніше видана йому довідка вилучається, про що вносяться відповідні зміни до ЄІБДВПО.

Заявник повинен актуалізувати раніше подані відомості, а саме:

- обставини, що спричинили внутрішнє переміщення;
- відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби;
- відомості про наявність інвалідності та потребу в технічних та інших засобах реабілітації;
- відомості про місце навчання/виховання дитини (найменування закладу);
- відомості про працевлаштування, освіту, спеціалізацію за професійною освітою, посаду, професію.

Інформація про взяття на облік ВПО за новим фактичним місцем проживання/перебування вноситься до ЄІБДВПО в електронній формі на підставі поданої ВПО заяви.

Проте документи та/або інформацію, необхідні для взяття заявника на облік за новим фактичним місцем проживання/перебування, уповноважений орган отримує без участі заявника – шляхом доступу уповноваженого органу до відповідних інформаційно-телекомунікаційних систем або в автоматичному режимі – шляхом електронної інформаційної взаємодії інформаційно-телекомунікаційних систем через систему їх електронної взаємодії.

У разі, коли документи та/або інформація, необхідні для взяття заявника на облік за новим фактичним місцем проживання/перебування, не містяться в інформаційно-телекомунікаційних системах, такі документи та/або інформацію уповноважений орган отримує без участі заявника – шляхом здійснення інформаційного запиту.

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 2

Допомога на проживання внутрішньо переміщеним особам

СКОРОЧЕННЯ:

ВПО	внутрішньо переміщена особа
Допомога	допомога на проживання внутрішньо переміщеним особам
Порядок	Порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затверджений постановою КМУ 332 від 20.03.2022 р.
Спільна сумісна власність	майно, набуте подружжям за час шлюбу, яке належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один із них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу). Кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя
ЄІБДВПО	Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб
Розпорядження КМУ № 204	Розпорядження КМУ «Про затвердження переліку адміністративно-територіальних одиниць, на території яких надається допомога застрахованим особам в рамках програми «eПідтримка» від 6.03.2022 р. № 204
Наказ Мінреінтеграції	наказ Мінреінтеграції №75 яким затверджено перелік територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій, або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні)
Щомісячна адресна допомога	щомісячна адресна допомога внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, порядок надання якої затверджено постановою КМУ № 505 (втратила чинність 22.03.2022р.)
Висновок ЛКК/МСЕК	висновок лікарсько-консультативної комісії/медико-соціальної експертної комісії
Уповноважений орган	орган соціального захисту населення
Уповноважена особа	уповноважена особа виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг
Дитина	особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше
Малолітня дитина	дитина до чотирнадцяти років
Неповнолітня особа	дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років

ОСНОВНА ЧАСТИНА

На отримання допомоги мають право ВПО, інформація про яких міститься в ЄІБДВПО.

Зокрема йдеться про наступні категорії:

1. Упродовж березня-квітня 2022 року:

- особи, які перемістилися з тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя, а також із території адміністративно-територіальної одиниці, де проводяться бойові дії та такої, що визначена в переліку, затвердженому розпорядженням КМУ № 204, і які звернулися за наданням допомоги до 30 квітня 2022 р. включно (крім того малолітні діти, які прибули без супроводу законного представника, у разі звернення за наданням допомоги до 15 травня 2022 р. отримуватимуть допомогу починаючи з березня 2022 р.);
- особи, які станом на 1 березня 2022 р. отримували щомісячну адресну допомогу. Допомога таким особам була призначена автоматично, без подання додаткової заяви.

2. Починаючи з травня 2022 р. допомога призначається особам:

- які перемістилися з тимчасово окупованої РФ території України, території територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні);
- у яких житло зруйноване або непридатне для проживання, і які до 20 травня 2022 р. подали інформаційне повідомлення на відшкодування (постанова КМУ 380), або які в будь-який час підтвердили відповідний факт документом, виданим органами місцевого самоврядування або ДСНС або Нацполіції.

3. Право на отримання допомоги мають особи, які були обліковані як внутрішньо переміщені особи до 24 лютого 2022 р. у разі їх повторного переміщення з тимчасово окупованої території РФ території України, території територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) після 24 лютого 2022 р. Такі особи мають за новим місцем проживання звернутись до уповноваженого органу за отриманням довідки та подати заяву на призначення допомоги на проживання.

За призначенням допомоги ВПО може звернутися до:

- структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад;
- уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради;
- уповноваженої особи центру надання адміністративних послуг;
- подати заявку через мобільний додаток порталу Дія (за виключенням осіб, які перебувають на обліку ВПО та осіб, які не мають ІД-картку або закордонний паспорт).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Період проведення виплат – щомісячно та за повний місяць незалежно від дати звернення за її наданням.

**Допомога призначається на кожного заявника:
особам з інвалідністю та дітям – 3000 грн, всім іншим – 2000 грн.**

На отримання допомоги НЕ мають права ВПО:

- які були обліковані як внутрішньо переміщені особи до 24 лютого 2022р. і не отримували щомісячну адресну допомогу та повторно не перемістились після 24 лютого 2022р. з тимчасово окупованої території РФ території України, території територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні);
- які перемістилися з територіальних громад, що не ввійшли до переліку, затвердженого наказом Мінреінтеграції №75 (за виключенням осіб у яких знищено або пошкоджено житло в наслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ проти України).

Розмір отриманої допомоги не враховується під час обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги, що надаються відповідно до законодавства. Також розмір отриманої допомоги не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу відповідно до підпункту 165.1.1 пункту 165.1 статті 165 Податкового кодексу України.

Для отримання допомоги ВПО повинна:

1. Подати до уповноваженого органу/особи заяву, форма якої затверджена постановою КМУ 332 (Додаток 1 до Порядку надання допомоги на проживання ВПО). У випадку подання через мобільний додаток порталу Дія – заяву, яка формується засобами ЄДВПЕП.

Повнолітня дієздатна особа подає заяву особисто. Крім того, **неповнолітня дитина має право** самостійно звернутися за призначенням допомоги.

Інформація про дитину яка перемістилась з батьками/законним представником включається до заяви одного з батьків/законного представника.

Заяву про виплату допомоги особі, яка визнана судом недієздатною, може подавати її законний представник (для недієздатних осіб, яким призначено опікуна), уповноважена особа органу опіки та піклування (для недієздатних осіб, яким опікуна не призначено або з опікуном яких втрачено зв'язок під час дії надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях) за задекларованим (зареєстрованим) місцем проживання (перебування) такої особи, а особа, дієздатність якої обмежена, може самостійно звернутися за призначенням допомоги.

Заяву про виплату допомоги від імені малолітньої дитини, яка прибула без супроводу законного представника, може подавати:

- особа, яка перебуває у сімейних, родинних відносинах (зокрема хрещені батьки) – за наявності документа, що підтверджує сімейні, родинні зв'язки особи з дитиною, виданого службою у справах дітей за місцем звернення;
- особа, яку батьки або інші законні представники уповноважили супроводжувати дитину, що підтверджується письмовою заявою одного з законних представників, завіреною органом опіки та піклування;
- особа, до сім'ї якої тимчасово влаштовано дитину, яка залишилися без батьківського піклування (за наявності копії наказу служби у справах дітей про тимчасове влаштування).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України**У заяві зазначити:**

- прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) заявника;
- реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності);
- дату народження;
- відомості про задеклароване/зареєстроване місце проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, звідки перемістилася особа;
- адресу місця, куди перемістилася особа, та контактний номер телефону;
- номер поточного рахунка зі спеціальним режимом використання для зарахування допомоги «eПідтримка» або номер банківського рахунка (за стандартом IBAN) заявника для виплати допомоги;
- наявність статусу особи з інвалідністю;
- відомості про неповнолітніх дітей, які перемістилися разом із внутрішньо переміщеною особою.

Заявник несе відповідальність за достовірність інформації, яку зазначив у заяві.

Заява вважається поданою в разі заповнення особою всіх полів форми.

Призначення допомоги уповноваженим органом/особою

Відповідальність за правильність оформлення і ведення особової справи отримувача соціальної допомоги несе спеціаліст уповноваженого органу, який прийняв заяву з необхідним пакетом документів на виплату.

Дії уповноваженого органу	Дії уповноваженої особи
Під час прийому документів встановити особу заявника на підставі поданого документу, що посвідчує особу.	Під час прийому документів встановити особу заявника на підставі поданого документу, що посвідчує особу.
Приймає заяву та за потреби – копії рішення ЛКК/МСЕК у заявників, уповноважених осіб тергромад/ЦНАП.	Приймає заяву та за потреби – копії рішення ЛКК/МСЕК у заявників.
У разі прийняття заяви та за потреби копії рішення ЛКК/МСЕК у заявника формує електронну справу.	Формує електронну справу із застосуванням ПК «Соціальна громада».
Формує особову справу отримувача соціальних виплат.	Формує пакет отриманих документів для передачі до уповноваженого органу відповідно до реєстру.

Сформувати список осіб, які звернулися щодо виплати допомоги за формою згідно з додатком 2 до Порядку, на підставі поданих заяв після проведення перевірки інформації та подати ДП «ЮЦ».

Крім того, уповноважений орган/особа перевіряє відомості, зазначені ВПО в заяві під час її формування і подання засобами мобільного додатка порталу Дія, та в разі виявлення помилки у:

- персональних даних одержувача,
- даних номера банківського рахунка (за стандартом IBAN),
- категорії одержувача (працездатна особа, дитина, особа з інвалідністю)

орган соціального захисту населення коригує відповідну інформацію та перераховує допомогу (з урахуванням раніше виплачених сум).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

За технічної можливості централізоване нарахування допомоги внутрішньо переміщеним особам здійснюється на підставі сформованого Мінцифри переліку, сформованого органами соціального захисту населення списку внутрішньо переміщених осіб, які звернулися щодо виплати допомоги на проживання, та заяв, поданих через мобільний додаток порталу Дія.

ДП «ІОЦ» на підставі списків, отриманих від органів соціального захисту населення або централізованого нарахування допомоги ВПО, включає інформацію про ВПО, які подали заяву для виплати допомоги, до ЄБДВПО. Щомісяця до 2, 12 і 22 числа формує Реєстри ВПО, які звернулися щодо виплати допомоги на проживання, за формою згідно з додатком 3 до Порядку, через АТ «Ощадбанк» на банківський рахунок (за стандартом IBAN) у банку, в якому відкрито рахунок одержувача.

Реєстр ВПО, які звернулися щодо виплати допомоги на проживання, подається Мінсоцполітики з накладеною кваліфікованою електронною печаткою за допомоги програмно-технічних засобів Інтегрованої комплексної інформаційної системи Пенсійного фонду України (внутрішніми захищеними каналами зв'язку) для подальшої передачі АТ «Ощадбанк».

Після призначення виплати або відмову у призначенні допомоги рекомендуємо інформувати заявників про результат. У разі включення тергромади до переліку тергромад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), допомога надається з 1 (першого) числа місяця, наступного за місяцем, в якому відповідну громаду включено до такого переліку.

Допомога призначається органом соціального захисту населення протягом 10 (десяти) робочих днів з дати надходження заяви.

У разі коли ВПО змінювала своє місце обліку та не отримала допомогу, на яку вона мала право, допомога призначається за останнім місцем обліку.

ВАЖЛИВО! У разі коли ВПО подала заяву через мобільний додаток порталу Дія до 30 квітня 2022 р. та не отримала допомогу, така виплата надається за період, коли така особа мала право на допомогу на підставі:

- сформованого Мінцифрою відповідного переліку ВПО (перелік має містити прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) заявника; РНОКПП (за наявності); серію та/або номер паспорта громадянина України; відомості про задеклароване/зареєстроване місце проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, звідки перемістилася особа; реквізити свідоцтва про народження (за наявності); інші відомості про неповнолітніх дітей, які перемістилися разом із ВПО (за наявності); номер телефону (за наявності) та електронну адресу (за наявності)), що подається Мінсоцполітики,

або

- поданої ВПО особисто чи поштою до органу соцзахисту населення до 1.10.2022 р.:

- заяви;
- інформації, збереженої на носіях, що підтверджує факт подання заяви у визначений строк.

Інформаційна взаємодія Пенсійного фонду України і АТ «Ощадбанк» здійснюється за форматами та механізмом, визначеними договорами про інформаційну взаємодію для програми «ЄПідтримка».

Неправомірно або надміру отримані суми допомоги ВПО має повернути добровільно або за вимогою органу соціального захисту населення. Повернення коштів проводиться на рахунок Мінсоцполітики, відкритий в органах Казначейства.

У разі повернення коштів одержувачем допомоги на рахунок Мінсоцполітики заява про її повторне перерахування одержувачу не розглядається.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Порядок зарахування коштів:

1. ВПО подає заяву на виплату допомоги.
2. Органи соціального захисту населення формують список ВПО, які звернулися щодо виплати допомоги, на підставі поданих заяв та після проведення перевірки інформації подають ДП «ЮЦ».
3. До 2, 12, 22 числа щомісяця формується Реєстр ВПО, які звернулися за виплатою.
4. До 3, 13, 23 числа щомісяця Мінсоцполітики перераховує кошти АТ «Ощадбанк».
5. На наступний робочий день із дня отримання коштів АТ «Ощадбанк» перераховує кошти на банківські рахунки ВПО.

ВАЖЛИВО! Відповідно до постанови КМУ від 8.03.2022 р. № 225 «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України», повторний огляд, строк якого припав на період дії воєнного стану на території України, переноситься на строк після припинення або скасування воєнного стану, але не пізніше шести місяців після його припинення або скасування за умови неможливості направлення:

- осіб з інвалідністю та осіб, яким встановлено ступінь втрати професійної працездатності (у відсотках), лікарсько-консультативною комісією на медико-соціальну експертизу відповідно до Положення про медико-соціальну експертизу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2009 р. № 1317;
- дітей з інвалідністю лікарем до лікарсько-консультативної комісії відповідно до Порядку встановлення лікарсько-консультативними комісіями інвалідності дітям, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2013 р. № 917 (Офіційний вісник України, 2013 р., № 100, ст. 3666).

При цьому інвалідність та ступінь втрати професійної працездатності (у відсотках) продовжується до останнього числа шостого місяця після припинення або скасування періоду дії воєнного стану, якщо раніше не буде проведено повторний огляд.

Формування особових справ отримувачів допомоги на проживання ВПО

ВСТУП

Ведення особових справ отримувачів соціальних виплат є однією з найважливіших процедур у процесі призначення соціальних пільг та допомог, оскільки це – основа всього процесу призначення допомоги.

ЕТАП I

Інформація про ВПО має міститися в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб (ЄІБДВПО). Для цього особа має звернутися до уповноваженого органу з Заявою про взяття на облік та включення до ЄІБДВПО інформації про ВПО (далі – заява). Під час подання заяви заявник пред'являє документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, або свідоцтво про народження дитини.

Якщо в документі відсутня відмітка про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, заявник надає докази, що підтверджують факт проживання в населеному пункті, з якого він перемістився, на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє переміщення.

В окремих випадках можуть подаватися:

- документ, що посвідчує особу законного представника;
- документ, що підтверджує повноваження особи як законного представника;
- свідоцтво про народження дитини;
- документ, що посвідчує особу заявника;
- документи, що підтверджують родинні стосунки між дитиною та заявником;
- документ, що підтверджує повноваження представника органу опіки та піклування або керівника дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей, в якому дитина перебуває на повному державному забезпеченні, та документ, що підтверджує факт зарахування дитини до такого закладу.

Як видно з вищезазначеного, ВПО має надати копії документів тільки у випадку, коли в документі, який пред'являє така особа, немає відмітки про реєстрацію місця проживання в населеному пункті, з якого здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин.

Зокрема наказом № 345 визначено що «під час приймання заяви та документів спеціаліст з прийому управління/уповноважена особа територіальної громади звіряє відомості, наведені в заяві, з документами, що посвідчують особу (паспортом) зареєстрованих у житловому приміщенні (будинку) громадян та членів їхніх сімей, які претендують на отримання соціальної допомоги, свідоцтвами про народження та іншими документами, які передбачені відповідними нормативно-правовими актами для призначення соціальної допомоги».

ЕТАП II

Для призначення допомоги на проживання ВПО така особа має звернутися до уповноваженого органу з заявою про надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам.

Підготовка документів для призначення соціальної допомоги

Підготовку документів для призначення соціальної допомоги та її розрахунок проводить уповноважений орган у терміни, що забезпечують прийняття рішення про призначення соціальної допомоги, але не пізніше 10 днів із дня прийняття заяви та всіх необхідних документів, якщо інше не передбачено законодавством.

На кожного заявника, який подав заяву та документи для призначення соціальної допомоги, формують особову справу, в якій зберігаються всі подані документи для призначення допомоги, розрахунок розміру та рішення про призначення (відмову у призначенні).

Особова справа при першому зверненні формується протягом одного робочого дня. Отримані документи (при повторних зверненнях) підшивають (укладають у швидкозшивач) до існуючої особової справи.

Далі спеціаліст із прийому робить відмітку (дата та підпис) щодо прийняття такого комплексу в Журналі реєстрації приймання заяв і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги.

Наступним кроком є передача особових справ головному спеціалісту з прийому, яка супроводжується Реєстром/Реєстром в електронній формі через систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів та інформаційні системи Мінсоцполітики або інтегровані з ними інформаційні системи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з дотриманням вимог Законів України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги».

До особової справи підшивають (укладають у швидкозшивач):

- заяву;
- декларацію про доходи та майновий стан осіб, які звернулися за призначенням усіх видів соціальної допомоги (за потреби);
- інші документи, подані заявником відповідно до законодавства.

Відомості та інформацію, отримані з інформаційних систем, державних реєстрів та електронних повідомлень, за потреби можуть долучати до особової справи у паперовій формі або може зазначатися джерело отримання інформації.

На період дії карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), та протягом 30 днів з дня його скасування заборонено здійснення перевірок фактичного місця проживання/перебування ВПО при призначенні (відновленні) соціальних виплат в свою чергу комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам приймають рішення про призначення (відновлення) або відмову в призначенні (відновленні) соціальних виплат без акта обстеження матеріально-побутових умов сім'ї.

До особової справи також підшивають рішення (або витяг) про призначення (відмову у призначенні) соціальної допомоги – у разі розгляду заяви відповідною комісією, утвореною районними, районними у м. Києві державними адміністраціями, виконавчими органами міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

У правому верхньому куті кожного документа, не перекриваючи тексту, ставлять порядковий номер документа.

Повноту поданих документів, правильність їх оформлення перевіряє головний спеціаліст з прийому або інший працівник відділу (управління, сектора), на якого відповідно до посадових обов'язків покладено функції контролю за правильністю прийняття заяви на призначення допомоги.

Якщо всіх необхідних відомостей для призначення допомоги немає або в особовій справі неправильно оформлені довідки тощо, комплект документів з обґрунтованими поясненнями повертають спеціалісту з прийому, про що в Журналі реєстрації приймання заяв і документів для призначення усіх видів соціальної допомоги спеціаліста (у Реєстрі) роблять відповідну відмітку.

У разі дотримання вимог щодо повноти комплекту головний спеціаліст з прийому протягом робочого дня передає особові справи разом із Реєстром до відділу (підрозділу) прийняття рішення щодо надання соціальної допомоги – координатору (відповідальному спеціалісту) з опрацювання заяв або іншій особі, на яку відповідно до посадових обов'язків покладено функції з координації опрацювання заяв на призначення допомоги. Копії реєстрів підшивають до окремої папки та зберігають у головного спеціаліста з прийому.

Передають особові справи до відділу (підрозділу) прийняття рішення щодо надання допомоги не рідше, ніж раз на день.

Спеціаліст із прийому управління, якому повернули справу через відсутність усіх необхідних відомостей для призначення соціальної допомоги або через наявність в особовій справі неправильно оформлених довідок тощо, не пізніше наступного дня зобов'язаний письмово (в окремих випадках – усно) повідомити заявника/уповноважену особу територіальної громади про необхідність донести документи або усунути недоліки в неправильно оформлених довідках. На заяві ставлять номер вихідної кореспонденції, а в разі усного повідомлення телефоном зазначають дату, час та особу, з якою велася розмова.

У випадках, передбачених законодавством, заяви з необхідними документами для призначення соціальної допомоги приймають від заявників уповноважені особи територіальної громади або ЦНАП, які передають їх відповідному управлінню. Копії документів у паперовій формі завіряють підписом уповноваженої особи територіальної громади або ЦНАП та печаткою (за наявності).

Якщо законодавством для отримання соціальної допомоги вимагається подання документів та/або інформації, що міститься в інформаційно-телекомунікаційних системах, такі документи та/або інформацію не подають, а в заяві зазначають відомості, необхідні для надання такої допомоги. Заяви з необхідними документами передають відповідному управлінню разом із Реєстром передання прийнятих документів щодо призначення усіх видів соціальної допомоги.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу було проведено аналіз та використано визначення, зазначені в наступних джерелах:

- Сімейний Кодекс України;
- Цивільний кодекс України;
- Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»;
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)»
- Порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затверджений постановою КМУ від 20.03.2022р. № 332;
- Постанова КМУ від 08.03.2022р. № 225 «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України»;
- Положення про медико-соціальну експертизу та Положення про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності, затверджені постановою КМУ від 03.12.2009р. № 1317;
- Постанова КМУ від 30.03.2022р. № 390 «Про внесення до деяких постанов КМУ змін щодо строку повторного огляду осіб з інвалідністю та продовження строку дії деяких медичних документів в умовах воєнного стану»;
- Наказ Мінсоцполітики від 19.09.2006 р. № 345 «Про затвердження Інструкції щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги».

Єднання
заради дії

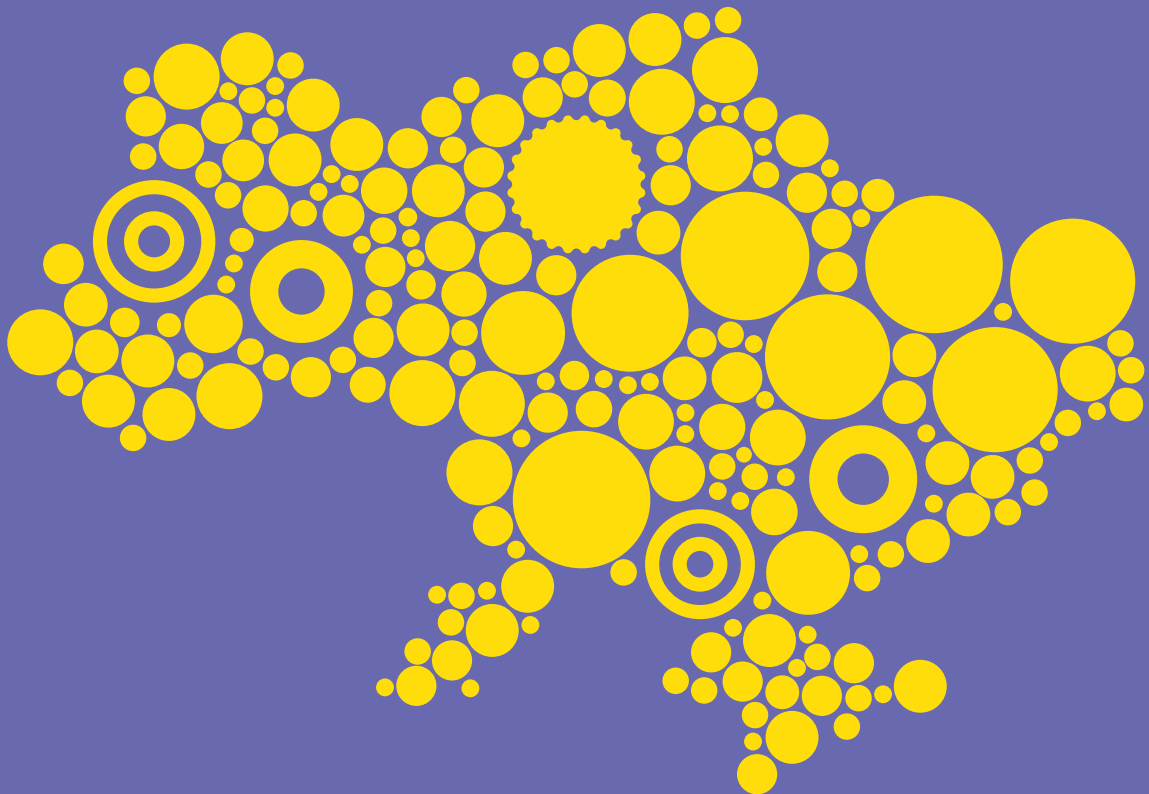

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 3

Механізм отримання державних допомог та пільг цивільним населенням під час воєнного стану

СКОРОЧЕННЯ:

Постанова № 457	постанова КМУ від 16.04.2022 р. No 457 «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України».
Постанова № 332	Постанова КМУ від 20.03.2022 р. No 332 «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам».
Порядок	Порядок використання коштів для задоволення потреб евакуйованих осіб та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, затверджений постановою КМУ від 21.10.2022 р. No 1195.
Деокуповані населені пункти	населені пункти, які були тимчасово окуповані збройними формуваннями РФ, звільнені, та в яких відновлено конституційний лад України.
ЄІБДВПО	Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб.
ВПО	внутрішньо переміщені особи, інформація про яких міститься в ЄІБДВПО.
Цивільне населення	особи, які не беруть участі в бойових діях та не виконують жодних робіт воєнного характеру.
Кошти	кошти, що надійшли в національній та іноземній валюті від фізичних та юридичних осіб, резидентів і нерезидентів як благодійна пожертва, гуманітарна допомога, гранти та дарунки на поточний рахунок Мінреінтеграції, відкритий у Національному банку.
Комісія	комісія з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану, створена Мінреінтеграції.
РНОКПП	реєстраційний номер облікової картки платника податків.
Грошова допомога цивільному населенню	грошова допомога особам, евакуйованим із населених пунктів, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони, та особам, які на дату деокупації проживають у цих населених пунктах.
Мінреінтеграції	Мінреінтеграції – Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Для цивільного населення в умовах воєнного стану в Україні передбачено можливість отримання грошової допомоги:

- на проживання для ВПО;
- від міжнародних організацій – відповідно до визначених та закріплених домовленостей стосовно реалізації програм між центральним органом виконавчої влади та відповідною міжнародною організацією;
- встановленої виконавчими органами сільських, селищних, міських рад за рахунок власних коштів і благодійних надходжень додаткових гарантій щодо соціального захисту населення;
- особам, які евакуюються з населених пунктів, розташованих у районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони (крім осіб, які перебували або перебувають на обліку як внутрішньо переміщені особи);
- особам, які проживають у деокупованих населених пунктах (крім осіб, які перебували або перебувають на обліку як внутрішньо переміщені особи).

Також за рахунок коштів, що надійшли в національній та іноземній валюті від фізичних та юридичних осіб, резидентів і нерезидентів як благодійна пожертва, гуманітарна допомога, гранти та дарунки на поточний рахунок Мінінтеграції, цивільне населення в період воєнного стану має право на:

- задоволення продовольчих потреб;
- забезпечення одягом і взуттям, товарами першої необхідності, гігієнічними засобами;
- забезпечення медичними засобами;
- евакуацію/вивезення/переміщення з районів проведення воєнних (бойових) дій та небезпечних територій у безпечні місця;
- забезпечення гуманітарною допомогою;
- облаштування місць компактного проживання громадян, які у зв'язку з проведенням воєнних (бойових) дій залишили місце проживання/перебування (вимушеним переселенцям);
- інші заходи, спрямовані на підтримку.

Крім того, особам, які проживають у населених пунктах, що перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), нарахування і виплата всіх належних соціальних виплат (пенсій, соціальних допомог, пільг та субсидій тощо) продовжуються в повному обсязі з урахуванням особливостей, визначених постановами КМУ:

- від 26.02.2022р. No 162 «Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану»;
- від 07.03.2022 р. No 214 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги та пільг на період введення воєнного стану»;
- від 07.03.2022 р. No 215 «Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану».

Розмір отриманої грошової допомоги цивільному населенню не враховується під час обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги, що надаються відповідно до законодавства, та не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу.

Важливо! До затвердження порядку проведення перевірки даних про осіб, які вже отримали грошову допомогу цивільному населенню, що евакуюється, або допомогу на проживання, передбачену Порядком надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженим постановою КМУ від 20.03.2022 р. № 332, грошова допомога цивільному населенню, яке евакуюється, надається без проведення такої перевірки.

ГРОШОВІ ДОПОМОГИ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ (за винятком допомоги на проживання ВПО)

Мінреінтеграції спрямовує кошти (в межах наявних коштів на поточному рахунку) в такій черговості:

- надання грошової допомоги цивільному населенню деокупованих населених пунктів;
- надання грошової допомоги цивільному населенню, яке евакуюється;
- за іншими напрямками кошти розподіляються за рішенням комісії.

Також за рішенням комісії питання щодо черговості спрямування коштів можуть переглядатися та обов'язково повинні бути зафіксовані протоколом засідання комісії.

I. ГРОШОВУ ДОПОМОГУ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ, ЯКЕ ЕВАКУЮЄТЬСЯ, ВИПЛАЧУЄ АТ «УКРПОШТА»

Розмір допомоги становить:

- 3000 грн – для осіб з інвалідністю та дітей;
- 2000 грн – для інших осіб.

Право на виплату мають особи, які евакуюються з населених пунктів, розташованих у районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони (крім осіб, які перебували або перебувають на обліку як внутрішньо переміщені особи).

Кошти виплачуються протягом п'яти днів із дня, що настає за днем прибуття особи.

Дії отримувача допомоги

1. Звернутися за отриманням допомоги до проміжного приймального пункту евакуації, розташованого на залізничному вокзалі.
2. Під час звернення пред'явити (за наявності):
 - документ, що посвідчує особу/е-документ;
 - документ, що підтверджує РНОКПП (крім фізичних осіб, які відмовилися від прийняття такого номера і мають відмітку про це в паспорті);
 - документ, що підтверджує інвалідність;
 - свідоцтво про народження дитини/е-свідоцтво про народження.

У разі відсутності відповідних документів у особи, якій надається грошова допомога, у відомості про виплату грошової допомоги цивільному населенню зазначаються дані документів двох осіб, що можуть підтвердити особу, яка отримує допомогу.

3. Отримати кошти та поставити особистий підпис у відомості про виплату грошової допомоги цивільному населенню.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Дії АТ «Укрпошта»

- Підготувати та подати подання на підставі інформації, отриманої від АТ «Укрзалізниця», за 3 (три) робочих дні до дня проведення евакуації (відбуття евакуаційного потягу) та за формою, згідно з додатком 1 до Порядку, із зазначенням необхідної суми коштів та кількості осіб, яким передбачається надання грошової допомоги.
- Провести виплати протягом п'яти днів із дня, що настає за днем прибуття отримувачів до проміжного, приймального пункту евакуації.
- Подати Мінреінтеграції протягом п'яти робочих днів після завершення виплат інформацію про виплату грошової допомоги цивільному населенню за формою, згідно з додатком 3 до Порядку, окремо за кожним поданням в електронній формі у форматі XLS (XLSX).
- У разі виникнення залишку коштів, протягом п'яти робочих днів після подання інформації про виплату грошової допомоги цивільному населенню повернути їх на поточний рахунок Мінреінтеграції, відкритий у Національному банку.

II. ГРОШОВУ ДОПОМОГУ ЦИВІЛЬНОМУ НАСЕЛЕННЮ ДЕОКУПОВАНИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ВИПЛАЧУЄ АТ «УКРПОШТА»

Право на виплату мають особи, які проживають у деокупованих населених пунктах на дату деокупації (крім осіб, які перебували або перебувають на обліку як внутрішньо переміщені особи).

Кошти виплачуються протягом п'яти робочих днів із дня їх надходження на поточний рахунок АТ «Укрпошта».

Розмір допомоги становить:

- 3000 грн – для осіб з інвалідністю та дітей;
- 2000 грн – для інших осіб.

Дії отримувача допомоги

1. Після того, як виконавчий орган сільської, селищної, міської ради/військова адміністрація населеного пункту попередить про надання грошової допомоги, а саме про дату та адресу, за якою виплачуватиметься допомога, звернутися за її отриманням.
2. Під час звернення пред'явити (за наявності):
 - документ, що посвідчує особу/е-документ;
 - документ, що підтверджує РНОКПП (крім фізичних осіб, які відмовилися від прийняття такого номера і мають відмітку про це в паспорті);
 - документ, що підтверджує інвалідність;
 - свідоцтво про народження дитини/е-свідоцтво про народження.

Якщо у вас відсутні відповідні документи, у відомості про виплату грошової допомоги цивільному населенню зазначаються дані документів двох осіб, що можуть підтвердити особу, яка отримує допомогу.

3. Отримати кошти та поставити особистий підпис у відомості про виплату грошової допомоги.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Кошти виплачують наступним чином:

1. Протягом 7 (семи) календарних днів виконавчий орган сільської, селищної, міської ради/військова адміністрація – після відновлення своєї діяльності внаслідок здійснення заходів з деокупації територіальної громади – вносить відповідній обласній військовій адміністрації подання за формою згідно з додатком 1 до Порядку, де зазначає необхідну суму коштів та кількість осіб, які проживають на дату деокупації в населеному пункті, і яким передбачається надання грошової допомоги.
2. Протягом двох днів із дня отримання подання відповідна обласна військова адміністрація подає Мінреінтеграції зведену загальну інформацію про кількість осіб та необхідну суму коштів згідно з додатком 1 до Порядку та підтверджує, що зазначені в поданні населені пункти деокуповані.
3. Мінреінтеграції затверджує перелік населених пунктів, цивільному населенню яких здійснюється разова виплата готівкових коштів (перелік затверджується спільним наказом Мінреінтеграції та Міноборони на підставі пропозицій обласних військових адміністрацій), і протягом двох робочих днів із дня набрання чинності наказом про його затвердження перераховує з поточного рахунка Мінреінтеграції, відкритого в Національному банку, на поточний рахунок АТ «Укрпошта» суму коштів для виплати грошової допомоги відповідно до кількості осіб, зазначеної у поданні обласних військових адміністрацій для виплати такої допомоги.
4. Грошову допомогу АТ «Укрпошта» виплачує протягом п'яти робочих днів із дня надходження коштів на поточний рахунок АТ «Укрпошта».
5. Виконавчий орган сільської, селищної, міської ради/військова адміністрація населеного пункту попереджає цивільне населення про надання грошової допомоги за два дні до початку її надання, зазначає адресу надання такої допомоги, а також забезпечує здійснення заходів безпеки цивільного населення.

Крім того, обов'язок проведення перевірки факту отримання особою допомоги на проживання внутрішньо переміщеної особи покладено на виконавчий орган сільської, селищної, міської ради/військову адміністрацію населеного пункту.

6. Дані документів, які пред'являє отримувач, вносяться до Відомості про виплату грошової допомоги цивільному населенню (додаток 2 до Порядку).

Якщо у особи, якій надається грошова допомога, відсутні відповідні документи, у Відомості про виплату грошової допомоги цивільному населенню зазначаються дані документів двох осіб, що можуть підтвердити особу, яка отримує допомогу.

7. Обласна військова адміністрація та АТ «Укрпошта» протягом п'яти робочих днів після завершення виплати грошової допомоги подають Мінреінтеграції інформацію про виплату грошової допомоги цивільному населенню за формою згідно з додатком 3 Порядку – окремо за кожним поданням у паперовій формі або в електронній формі у форматі XLS (XLSX) (якщо є технічна можливість).

У разі наявності залишку коштів одержувач протягом п'яти робочих днів після подання інформації про виплату грошової допомоги повертає їх на поточний рахунок Мінреінтеграції, відкритий у Національному банку.

III. ГРОШОВІ ВИПЛАТИ ВІД МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Важливо! Перший етап прийому заявок на виплату грошової допомоги від міжнародних організацій завершено.

Громадяни України подали понад 10 000 000 заявок, у зв'язку з чим збір заявок на платформі «Допомога тимчасово припиняється» — задля їх детального опрацювання та передачі за запитом до міжнародних організацій для подальшої виплати.

Після підтвердження готовності фінансової підтримки зі сторони міжнародних організацій прийом заявок відновлять.

Про статус заявки, яка була подана до завершення першого етапу, можна дізнатися на платформі «Допомога».

Для цього отримувач має:

1. Перейти за посиланням <https://aid.edopomoga.gov.ua>.
2. Натиснути кнопку «Перевірка статусу заявки».
3. Вказати РНОКПП.
4. Вказати номер телефону.
5. Натиснути кнопку «Перевірити статус».
6. Після цього на екрані з'явиться одна з відповідей:
 - «Заявка не знайдена» (це означає, що заявка не надсилалася через платформу «Допомога»).
 - «Ваша заявка в процесі верифікації» (це означає, що заявку передали до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери Мінсоцполітики та наразі відбувається перевірка правильності поданих даних, ідентифікація особи та належність до вказаних соціальних статусів).
 - «Ваша заявка успішно верифікована» (це означає, що вказані в заявці персональні дані та соціальні статуси підтверджено).
 - «Ваша заявка не пройшла верифікацію» (це означає, що вказані в заявці статуси не відповідають наявній інформації Мінсоцполітики). Вам необхідно звернутися до органів соціального захисту для актуалізації статусу. Після цього у вас буде можливість подати виправлену заявку знову.
 - «Ваша заявка містить помилки» (це означає, що в заявці допущені помилки, тож потрібно її додатково перевірити). Після цього у вас буде можливість подати виправлену заявку знову.
 - «Заявка знаходиться в очікуванні на виплату від міжнародних організацій» (це означає, що заявка успішно пройшла верифікацію та її передадуть міжнародним організаціям за умови відповідності соціальної категорії (статусу) заявника до умов виплат, які визначають міжнародні організації).

В подальшому, коли міжнародні організації отримають заявку, її статуси можуть змінюватися — за їхнім запитом та в разі підтвердження готовності здійснити виплату.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Повноваження та обов'язки комісії з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану

Положення про комісію та її персональний склад затверджує Мінреінтеграції.

Комісія розподіляє кошти за напрямками, визначеними у підпунктах 3-9 пункту 3 Порядку, а саме:

- задоволення продовольчих потреб — закупівлю продуктів харчування, зокрема дитячого харчування, питної води та їх доставку до місць призначення;
- забезпечення одягом і взуттям, товарами першої необхідності, гігієнічними засобами — закупівлю одягу, взуття, товарів першої необхідності, гігієнічних засобів та їх доставку до місць призначення;
- забезпечення медичними засобами — закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів, допоміжних засобів до них, медичного обладнання та їх доставку до місць призначення;
- евакуацію/вивезення/переміщення цивільного населення з районів проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій) у безпечні місця, зокрема на оплату транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів;
- оплату транспортування гуманітарних вантажів, послуг для зберігання гуманітарної та іншої допомоги на території України;
- облаштування місць компактного проживання громадян, які у зв'язку з проведенням воєнних (бойових) дій залишили місце проживання/перебування (вимушених переселенців);
- оплату інших заходів щодо підтримки цивільного населення в умовах воєнного стану.

Комісія розподіляє кошти на підставі пропозицій, поданих одержувачами цих виплат за формою, згідно з додатком 4 до Порядку та фінансовим обґрунтуванням фактичної потреби в коштах за кожним напрямком.

Комісія приймає рішення про розподіл виплат у межах коштів, наявних на поточному рахунку Мінреінтеграції.

За рішенням комісії питання щодо пріоритетності (пріоритетними є пропозиції одержувачів коштів, в яких визначені напрями, що мають соціальну значущість та передбачають надання допомоги більшій кількості населення) зазначених пропозицій та черговості спрямування коштів можуть переглядатися та обов'язково повинні бути зафіксовані протоколом засідання комісії.

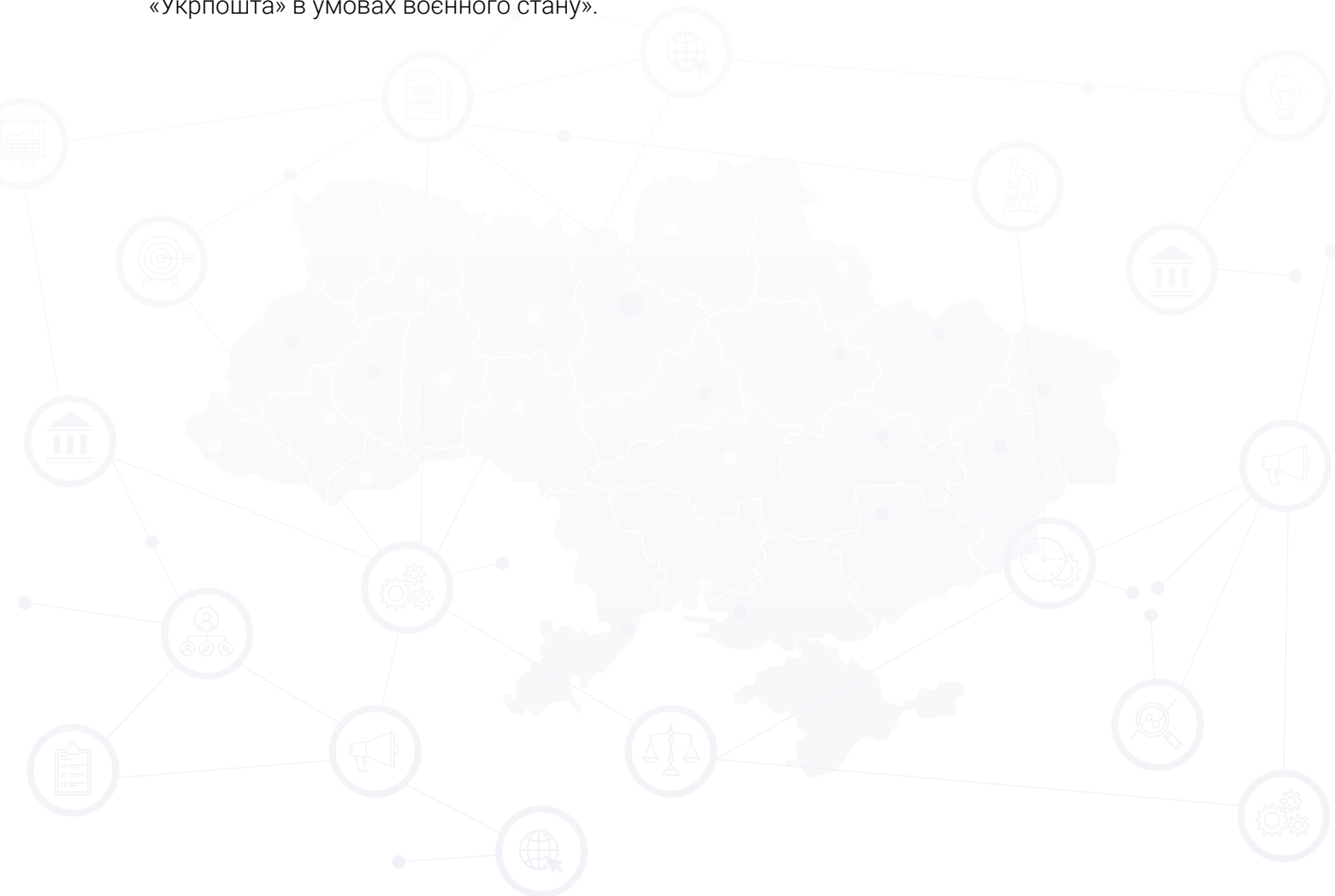
Рішення комісії щодо розподілу коштів і наказ Мінреінтеграції та Міноборони, яким затверджено перелік населених пунктів, цивільному населенню яких здійснюється разова виплата готівкових коштів, є підставою для перерахування Мінреінтеграції коштів з поточного рахунка Мінреінтеграції на рахунки обласних військових адміністрацій.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу проаналізовано та використано визначення з наступних джерел:

- Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».
- Конвенція про захист цивільного населення.
- Закон України «Про гуманітарну допомогу».
- Постанова КМУ від 16.04.2022 р. № 457 «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України».
- Порядок використання коштів для задоволення потреб евакуйованих осіб та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, затверджений постановою КМУ № 1195.
- Постанова КМУ від 17.03.2022 р. № 305 «Про особливості роботи акціонерного товариства «Укрпошта» в умовах воєнного стану».

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 4

Питання забезпечення прав дітей, зокрема з числа внутрішньо переміщених осіб

СКОРОЧЕННЯ:

Дитина	особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше
Малолітня дитина	дитина до 14 років.
Неповнолітня особа	дитина у віці від 14 до 18 років
Дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів	дитина, яка внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту отримала поранення, контузію, каліцтво, зазнала фізичного, сексуального, психологічного насильства, була викрадена або незаконно вивезена за межі України, залучалася до участі у військових формуваннях або незаконно утримувалася, зокрема в полоні.
Дитина з інвалідністю	дитина зі стійким розладом функцій організму, спричиненим захворюванням, травмою або вродженими вадами розумового чи фізичного розвитку, що зумовлюють обмеження її нормальної життєдіяльності та необхідність додаткової соціальної допомоги і захисту
Забезпечення найкращих інтересів дитини	дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та які враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити
Дитина з числа ВПО	дитина, інформація про яку міститься в ЄІБДВПО (Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб)
Статус	статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів
Сексуальне насильство	перенесені дитиною дії сексуального характеру в період її перебування у зоні воєнних дій та збройних конфліктів: демонстрування статевих органів; статевий акт у присутності дитини; статеві зносини чи розпусні дії з дитиною, задоволення статевої пристрасті з дитиною; втягнення дитини в заняття проституцією або примушування її до заняття проституцією; примушування до участі у виготовленні зображень, кіно- та відеопродукції, комп'ютерних програм, інших предметів порнографічного характеру, а також інші правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини
Фізичне насильство	отримання дитиною у період її перебування в зоні воєнних дій та збройних конфліктів тілесних ушкоджень різного ступеня, які завдали їй фізичного болю, спричинили розлад її здоров'я.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Психологічне
наси́льство

моральні та психологічні страждання (травми) дитини, які не потребують доведення, і які вона перенесла внаслідок проживання/перебування в умовах воєнних дій, збройних конфліктів, тимчасової окупації, внутрішнього переміщення, а також загибелі (зникнення безвісти), потрапляння у полон, смерті внаслідок поранення, контузії або каліцтва, отриманих у населеному пункті, віднесеному до переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася АТО, затвердженого розпорядженням КМУ від 02.12.2015 р. № 1275, і в яких органи державної влади виконують свої повноваження у повному обсязі, її батьків або одного з них – із числа цивільних осіб, а також її батьків або одного з них – з числа осіб, визначених пунктом 2 Порядку надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», деяким категоріям осіб, затвердженого постановою КМУ від 23.09.2015 р. № 740

Закон

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»

Населені пункти
Донецької та
Луганської областей

населені пункти, на території яких здійснювалася АТО і заходи з забезпечення національної безпеки та оборони, відсічі та стримування збройної агресії РФ у Донецькій і Луганській областях

Нацсоцслужба

Національна соціальна сервісна служба України

Банк даних

банк даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, а також сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів, який ведеться в Єдиній інформаційно-аналітичній системі «Діти»

Особи, які залучалися до проведення АТО, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії РФ у Донецькій та Луганській областях

особи, визначені пунктом 2 Порядку надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», деяким категоріям осіб, затвердженого постановою КМУ від 23.09.2015 р. № 740

Уповноважений орган

орган опіки та піклування, місцевий орган виконавчої влади та/або орган місцевого самоврядування, на який покладено повноваження прийняття рішення про надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів

Карантин

адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, запроваджені постановою КМУ від 11.03.2020 № 211

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття.

Всі діти на території України – незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я та народження дітей і їхніх батьків чи осіб, які їх замінюють, або будь-яких інших обставин – мають рівні права і свободи.

Зокрема це право на:

- рівний доступ до безоплатної правової допомоги;
- забезпечення сімейним вихованням, можливістю духовного та фізичного розвитку (в Україні встановлено пріоритет сімейного виховання дитини);
- належне батьківське виховання, яке зокрема забезпечується системою державного контролю;
- охорону здоров'я, безоплатну кваліфіковану медичну допомогу в державних і комунальних закладах охорони здоров'я;
- забезпечення найкращих інтересів;
- доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти в державних і комунальних закладах освіти;
- вибір навчального закладу і навчання рідною мовою;
- вивчення рідної мови в державних і комунальних навчальних закладах;
- рівень життя, достатній для фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного та соціального розвитку;
- вільне висловлювання думки та отримання інформації (які можуть бути обмежені законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку);
- об'єднання в дитячі та молодіжні організації.

Соціальний захист дітей

Державою передбачено додаткові заходи з соціального захисту, зокрема дітям:

- з числа внутрішньо переміщених осіб;
- з багатодітних сімей;
- сиротам;
- позбавленим батьківського піклування;
- які потребують особливих умов виховання, перебувають на повному утриманні держави;
- з інвалідністю;
- які перебувають у складних життєвих обставинах;
- з малозабезпечених сімей;
- членам сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни;
- членам сім'ї учасника бойових дій;
- які мають статус дитини, що постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів;
- осіб, визнаних постраждалими учасниками Революції Гідності, особами з інвалідністю внаслідок війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- один із батьків яких загинув (пропав безвісти) в районі проведення АТО/ООС або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних у районі проведення АТО/ООС;
- один із батьків яких загинув під час масових акцій громадянського протесту або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час масових акцій громадянського протесту;
- які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення;
- тощо.

Відповідно до категорії можуть надаватися такі пільги:

- безоплатне одержання ліків за рецептами лікарів;
- щорічне медичне обстеження і диспансеризація в державних та комунальних закладах охорони здоров'я із залученням необхідних спеціалістів, а також компенсація витрат на зубопротезування;
- першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація;
- безоплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту (крім таксі), автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, зокрема внутрішньорайонних, внутрішньо- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання;
- безоплатне або пільгове одержання послуг з оздоровлення та відпочинку;
- безоплатне або пільгове забезпечення дитячим харчуванням;
- забезпечення учнів державних та комунальних професійно-технічних навчальних закладів стипендією і харчуванням;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- забезпечення навчання в загальноосвітніх та спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах за відповідними навчальними програмами, зокрема і в домашніх умовах;
- додаткова соціальна і матеріальна допомога для здобувачів фахової передвищої та вищої освіти;
- державна цільова підтримка для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти в державних і комунальних закладах освіти;
- здобуття освіти за індивідуальними навчальними програмами, які узгоджуються з індивідуальними програмами реабілітації дітей з інвалідністю та осіб з інвалідністю з дитинства;
- тощо.

ВЗАЄМОДІЯ ДІТЕЙ З ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ/МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

Діти мають право звернутися особисто:

- до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, засобів масової інформації та їх посадових осіб із зауваженнями та пропозиціями стосовно їхньої діяльності, заявами та клопотаннями щодо реалізації своїх прав і законних інтересів та скаргами про їх порушення;
- до органу опіки та піклування; служби у справах дітей; центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей; до інших уповноважених органів за захистом своїх прав, свобод і законних інтересів.

Крім того, неповнолітня дитина має право звернутися за захистом своїх прав та інтересів безпосередньо до суду.

ПАСПОРТИЗАЦІЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ

Від дня оголошення карантину зупиняється перебіг строків звернення за отриманням адміністративних та інших послуг і строків надання цих послуг, визначених законом. Від дня припинення карантину перебіг цих строків продовжується з урахуванням часу, що минув до його зупинення. Крім того, у період дії карантину оформлення паспорта здійснюється за місцем звернення особи.

Важливо зазначити, що в період воєнного стану всі мають постійно мати при собі документ, що посвідчує особу. Якщо ви знаходитесь у більш-менш безпечному регіоні і вам виповнилося 14 років, рекомендуємо звернутися до відповідних органів й отримати паспорт. Оскільки його зобов'язаний отримати кожен громадянин України, який досяг 14-річного віку. Таким особам паспорт оформляється на 4 (чотири) роки, не більше, ніж через 20 робочих днів із дня оформлення заяви-анкети для його отримання. Крім того, адміністративний збір за оформлення паспорта вперше особами до 18 років не сплачується.

Особа віком від 14 до 18 років, яка має зареєстроване місце проживання та яка не зареєстрована в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків, під час оформлення паспорта вперше може за бажанням одночасно зареєструватися в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків із подальшим відображенням інформації про РНОКПП у паспорті.

Для отримання паспорта особа, якій виповнилося 14 років, має:

1. Підготувати документи для оформлення паспорта, а саме:
 - свідоцтво про народження або документ, що підтверджує факт народження, виданий компетентними органами іноземної держави;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- оригінали документів, що підтверджують громадянство та посвідчують особу батьків або одного з них (для підтвердження факту належності особи до громадянства України) або довідку про реєстрацію особи громадянином України. У випадках, коли у заявника з поважних причин (тривалий час не проживає з батьками, місце перебування батьків невідомо або вони померли, зв'язок з ними втрачено або вони позбавлені батьківських прав, про що зазначається у письмовому поясненні заявника) відсутня можливість подати зазначені документи, перевірка факту належності заявника до громадянства України здійснюється за обліками ДМС, інших державних та єдиних реєстрів, інформаційних баз, що перебувають у власності держави.
- документи для внесення додаткової змінної інформації до безконтактного електронного носія та в паспорт (за наявності таких документів):
 - ▶ про місце проживання – довідку органу реєстрації встановленого зразка;
 - ▶ про народження дітей – свідоцтва про народження дітей;
 - ▶ про шлюб або розірвання шлюбу – свідоцтво про шлюб, свідоцтво про розірвання шлюбу, рішення суду про розірвання шлюбу, яке набрало законної сили, або виданий компетентними органами іноземної держави документ;
 - ▶ про зміну імені – свідоцтво про зміну імені, свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб, свідоцтво про розірвання шлюбу, рішення суду про розірвання шлюбу, яке набрало законної сили, або виданий компетентними органами іноземної держави документ;
 - ▶ документ з даними про Реєстраційний номер облікової картки платника податків (РНОКПП) або повідомлення про відмову від його прийняття, або дані про РНОКПП, внесені до свідоцтва про народження (копію, зокрема в електронній формі, за умови наявності в уповноваженого органу технічної можливості провести перевірку відповідності реєстраційних даних особи).

Видані компетентними органами іноземної держави документи засвідчуються у встановленому законодавством порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України. Такі документи подаються з перекладом на українську мову, засвідченим нотаріально.

Транслітерація прізвища та імені формується автоматично, тому завчасно перевірте майбутнє написання на е-сервісі ДМС. Інші варіанти латиницею можливі, але тільки у визначених законом випадках і на підставі раніше виданих документів.

2. Упродовж місяця після досягнення дитиною 14-річчя (наприклад, якщо день народження 1 липня, то до 1 серпня) особа має подати вищезазначені документи уповноваженому працівнику:
 - [Центру надання адміністративних послуг](#);
 - або державного підприємства, що належить до сфери управління ДМС і його відокремлених підрозділів ([Центри ДП «Документ»](#) у регіонах);
 - або територіального органу/територіального підрозділу ДМС.

Важливо зауважити, що документи для оформлення паспорта подаються лише до територіального органу/територіального підрозділу ДМС у разі:

- набуття особою громадянства України (за винятком випадків набуття особою громадянства України за народженням);
- повернення на проживання в Україну особи, яка постійно проживала за кордоном;
- оформлення паспорта особі, яка не може пересуватися самостійно у зв'язку з тривалим розладом здоров'я, що підтверджується медичним висновком відповідного закладу охорони здоров'я, оформленим у встановленому порядку, якщо така особа не отримувала паспорта, оформленого із застосуванням засобів Реєстру;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- відбування особою покарання в установах виконання покарань або обрання стосовно особи запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, або перебування на тривалому стаціонарному лікуванні в закладах МОЗ закритого типу.
- 3. Після того, як уповноважений працівник сформує заяву-анкету, перевірити правильність внесених ним до заяви-анкети відомостей. Якщо все вірно, підписати заяву-анкету.

Отримання паспорта

1. Через 20 робочих днів звернутися до уповноваженого органу, до якого особа подавала документи для оформлення паспорта.
2. Під час отримання візуально перевірити персональні дані, внесені до паспорта, та підписати заяву-анкету.

У разі закінчення терміну дії паспорта документи для його обміну можна подати **протягом одного місяця до дати закінчення терміну дії паспорта**. У такому випадку за бажанням особи паспорт, що підлягає обміну, після прийому документів **повертається особі, і вона здає його під час отримання нового паспорта**. Паспорт громадянина України, строк дії якого закінчився за 30 днів до 24 лютого 2022 року та після 24 лютого 2022 року, є документом, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України. Він підлягає обміну або вклеюванню нової фотокартки відповідно до досягнутого віку протягом 30 календарних днів з дня припинення чи скасування воєнного стану.

У разі **втрати/викрадення** паспорта, оформленого територіальним підрозділом ДМС, МВС, який припинив діяльність або тимчасово не здійснює свої повноваження, заявник додатково подає всі наявні документи, зокрема документи, що містять фотозображення особи, які дають змогу цю особу ідентифікувати.

Підстави для відмови в оформленні та видачі паспорта

- Особа не є громадянином України.
- Особа вже отримала паспорт, який є дійсним на день звернення (крім випадків обміну паспорта у зв'язку з виявленням помилки в інформації, внесеної до нього; звернення для обміну протягом одного місяця до дати закінчення терміну дії паспорта; непридатності для подальшого використання).
- Дані, отримані з баз даних Реєстру та картотек, не підтверджують надану заявником інформацію.
- За видачею паспорта звернувся законний представник, який не має документально підтверджених повноважень на отримання паспорта.
- Особа подала не в повному обсязі документи та інформацію, необхідні для оформлення і видачі паспорта.
- Особу не встановлено за результатами проведення процедури встановлення особи.

Дії уповноваженого органу

1. Уповноважений працівник під час прийняття пакету документів має перевірити повноту поданих заявником документів та відповідність їх оформлення вимогам законодавства.

Якщо працівник виявляє, що подані не всі документи або подані документи, оформлення яких не відповідає

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

вимогам законодавства, він інформує заявника про відмову прийняти документи і зазначає підстави відмови. За бажанням заявника відмова надається в письмовому вигляді.

2. Із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру сформувати заяву-анкету.
3. Роздрукувати заяву-анкету та надати заявнику для перевірки правильності внесених до неї відомостей. У разі виявлення помилок внести до неї відповідні виправлення.
4. Після підписання заяви-анкети заявником уповноважений працівник має перевірити та підписати заяву-анкету (із зазначенням дати, прізвища та ініціалів).
5. Відсканувати із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру документи, подані заявником.

Оригінали документів (крім довідки про реєстрацію особи громадянином України, паспорта, що підлягає обміну, документів, що підтверджують сплату адміністративного збору) повернути заявнику після оформлення заяви-анкети.

Прийняті працівником заява-анкета та скановані документи (в тому числі отримані біометричні дані, параметри) із застосуванням засобів Єдиного державного демографічного реєстру автоматично розподіляють та надсилають до територіального органу/територіального підрозділу ДМС, який обслуговує відповідний уповноважений суб'єкт, що здійснив прийняття документів від заявника.

Видача паспорта

1. Роздрукувати заяву-анкету та надати її заявнику для підписання і зазначення дати отримання паспорта.
2. До заяви-анкети внести прізвище та ініціали, підпис (із зазначенням дати) працівника, який видав паспорт.
3. Під час видачі паспорта, до якого не внесено дані про РНОКПП, роздрукувати та надати заявнику повідомлення Державної податкової служби про необхідність звернення до контролюючого органу.
4. Якщо паспорт видає уповноважений суб'єкт, заяву-анкету та додані до неї документи не пізніше наступного робочого дня після дня видачі паспорта передати територіальному органу/територіальному підрозділу ДМС, який його оформив.
5. Якщо оформлення паспорта відбувалося одночасно з подачею заяви на отримання РНОКПП, внесені до паспорта відомості про унікальний номер запису в Реєстрі, номер паспорта, до якого внесено інформацію про РНОКПП, орган, що його видав, та дату видачі паспорта передають до Державного реєстру фізичних осіб – платників податків не пізніше, ніж протягом робочого дня, що настає за днем видачі паспорта заявнику.

ДИТИНА І ПРАЦЯ

Особи, які не досягли 18 років, у трудових правовідносинах прирівнюються у правах до повнолітніх, а в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці користуються пільгами, встановленими законодавством України. Законодавство України визначає, що не допускається прийняття на роботу осіб молодше 16 років. Проте за згодою одного з батьків або особи, яка замінює батьків, та за умови що робота не завдає шкоди здоров'ю і навчанню такої дитини, як виняток, дитину можуть прийняти на роботу з 15-річного віку. Тривалість робочого часу для дітей молодше 16 років обмежується відповідно до потреб їхнього розвитку та професійної підготовки.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Усі особи молодше 18 років приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду, за наявності письмового медичного висновку про відсутність протипоказань для участі у трудовій діяльності, та в подальшому до досягнення 21 року щорічно підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам.

Заробітна плата працівникам молодше 18 років при скороченій тривалості щоденної роботи виплачується в такому самому розмірі, як і працівникам відповідних категорій при повній тривалості щоденної роботи.

Особам віком до 18 років надається щорічна основна відпустка тривалістю 31 календарний день, у зручний для них час та повної тривалості в перший рік роботи за заявою до настання шестимісячного терміну безперервної роботи на даному підприємстві, в установі, організації.

Участь у трудовій діяльності дітей з інвалідністю та дітей з вадами фізичного та розумового розвитку забезпечується шляхом створення відповідної мережі робочих місць.

З метою захисту своїх трудових прав діти, які працюють, можуть створювати професійні спілки або вступати до існуючих професійних спілок у порядку, встановленому законодавством України.

Діти, які досягли 16-річного віку, мають право займатися підприємницькою діяльністю, можуть бути членами колективного сільськогосподарського підприємства та членами селянського (фермерського) господарства в порядку, встановленому законом.

При прийнятті на роботу осіб, які не досягли 18 років, не встановлюється випробування.

ЗАБОРОНИ ЩОДО ОСІБ, МОЛОДШИХ 18 РОКІВ:

- тимчасове переведення на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором без їхньої згоди;
- залучення до роботи в нічний час та/або надурочних робіт;
- ненадання щорічних відпусток повної тривалості протягом двох років підряд, а також ненадання їх протягом робочого року;
- застосування праці на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах;
- підймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми;
- заміна всіх видів відпусток грошовою компенсацією.

Крім того, письмовий договір про повну матеріальну відповідальність може бути укладено підприємством, установою, організацією з працівником, який досяг 18-річного віку.

Варто зазначити, що урядом України передбачено виплати компенсації роботодавцю витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні.

ПРАВО НА ОБ'ЄДНАННЯ В ДИТЯЧІ ТА МОЛОДІЖНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Діти мають право на об'єднання в самостійні дитячі та молодіжні громадські організації.

Дитячі громадські організації можуть створювати свої об'єднання, встановлювати контакти з дитячими громадськими організаціями інших країн, вступати до міжнародних дитячих об'єднань.

Заборонено створення дитячих організацій політичного та релігійного спрямування.

ДЕРЖАВНІ ГАРАНТІЇ ДІТЯМ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Заборонено участь дітей у військових діях і збройних конфліктах, як-от вербування, фінансування, матеріальне забезпечення, навчання дітей з метою використання у збройних конфліктах інших держав або насильницьких діях, спрямованих на повалення державної влади чи порушення територіальної цілісності, а також використання дітей у військових діях і збройних конфліктах, залучення та/або втягування дітей до не передбачених законами України воєнізованих чи збройних формувань, пропаганда війни.

З метою захисту дітей, які перебувають у зоні військових дій і збройних конфліктів, та дітей, які постраждали внаслідок військових дій і збройних конфліктів, держава створює умови для реабілітації у сфері охорони здоров'я, психологічної, педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції дітей, які постраждали внаслідок військових дій і збройних конфліктів.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДПОЧИНКУ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ЗА КОРДОНОМ

На період воєнного стану було спрощено організацію відпочинку та оздоровлення дітей за кордоном, які виїждять на оздоровлення та відпочинок без батьків (опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів).

Алгоритм дій

Сторона, що виявила бажання прийняти дітей на оздоровлення та відпочинок за кордоном, має подати до Нацсоцслужби:

I. Запрошення на оздоровлення та відпочинок дітей. У запрошенні зазначається:

- держава, до якої дітей запрошують;
- строк, на який виїжджає група дітей;
- дата повернення;
- кількість запрошених дітей, вік;
- можливість прийняти дітей, які потребують допоміжних засобів реабілітації;
- умови фінансового забезпечення оздоровлення та відпочинку, проживання, харчування дітей і осіб, які їх супроводжують;
- зобов'язання щодо страхування дітей і осіб, які їх супроводжують;
- інформація про заклади, в яких планується розмістити дітей (адреса закладу), або список сімей, які прийматимуть дітей на оздоровлення та відпочинок з України;
- гарантії захисту прав дітей, а також повернення дітей до України.

- II. Лист від центрального або місцевого органу виконавчої влади держави, до якої запрошують дітей. У листі має міститися інформація про те, що сторона, яка приймає, уповноважена здійснювати організацію оздоровлення та відпочинку дітей з України в сім'ях і закладах за кордоном, а також гарантії повернення дітей до України.

[Нацсоцслужба](#) визначає регіони, в яких діти найбільше потребують оздоровлення та відпочинку, та звертається до обласних військових адміністрацій для формування груп дітей та підготовки пакета документів для виїзду за кордон на оздоровлення та відпочинок.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Обласні, Київська міська військові адміністрації формують групу дітей, призначають осіб, які її супроводжують, та подають до Нацсоцслужби для отримання згоди на виїзд дітей пакет таких документів:

1. Заяву батьків, завірену службою у справах дітей (може здійснюватися без нотаріально посвідченої згоди другого з батьків за наявності паспорта громадянина України для виїзду за кордон дитини або свідоцтва про народження дитини).
2. Погодження службою у справах дітей згоди законних представників кожної дитини на її виїзд за кордон на оздоровлення та відпочинок таких категорій дітей: дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які не досягли 16-річного віку, та які влаштовані на виховання та спільне проживання до прийомної сім'ї або до дитячого будинку сімейного типу; які перебувають під опікою, піклуванням за рішенням органів опіки та піклування або суду.
3. Копію паспорта громадянина України для виїзду за кордон дитини або свідоцтва про народження дитини.
4. Копію медичної довідки про стан здоров'я кожної дитини, яка виїжджає за кордон на відпочинок та оздоровлення, за формою, затвердженою МОЗ (у разі відсутності можливості її оформлення – письмову заяву законного представника дитини, що підтверджує відсутність або наявність у дитини хвороб).
5. Копію наказу структурного підрозділу обласної, Київської міської військової адміністрації, завданням якого є формування групи дітей та підготовка пакету документів для виїзду дітей за кордон, яким призначено керівника групи дітей/організатора та осіб, які супроводжують групу дітей, що є відповідальними за життя та здоров'я дітей під час перевезення та перебування дітей за кордоном. *Кількість осіб, які супроводжують групу дітей, визначається з розрахунку одна особа на 15 дітей.*
6. Списки групи дітей, які виїжджають за кордон на оздоровлення та відпочинок, та осіб, які її супроводжують, за формою згідно з додатком 7 до Порядку організації виїзду дітей за кордон на оздоровлення та відпочинок, затвердженого постановою КМУ від 10.11.2021 № 1167.

Нацсоцслужба з моменту отримання пакету документів від обласних, Київської міської військових адміністрацій протягом 10 робочих днів здійснює розгляд цих документів і надає згоду на виїзд організованої групи дітей за кордон.

У разі невідповідності визначеним вимогам документів, поданих обласною, Київською міською військовою адміністрацією або стороною, що приймає дітей, Нацсоцслужба має право повернути пакет документів на доопрацювання.

Також під час воєнного стану оздоровлення та відпочинок за кордоном дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в сім'ях заборонено. Оздоровлення зазначених категорій дітей дозволяється організованими групами в закладах. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, які були евакуйовані з України, можуть забезпечуватися послугами з оздоровлення та відпочинку у складі організованих груп виключно на території держави, в якій вони знаходяться.

СТАТУС ДИТИНИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ І ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Статус надається дитині або особі, яка проживала/є або народилася після виникнення обставин, зазначених у статті 1 Закону, в Донецькій та Луганській областях, якій на момент виникнення вищезазначених обставин не виповнилося 18 років, та яка внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів:

- отримала поранення, контузію, каліцтво;
- зазнала фізичного, сексуального насильства;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- була викрадена або незаконно вивезена за межі України;
- залучалася до участі у діях воєнізованих чи збройних формувань;
- незаконно утримувалася, зокрема в полоні;
- зазнала психологічного насильства.

Наслідками воєнних дій і збройних конфліктів для дитини можуть бути одна, кілька або всі вищезазначені обставини. Під час надання дитині статусу заявник визначає обставину, яка мала найбільший негативний вплив на стан здоров'я та розвиток дитини.

До дітей, які зазнали психологічного насильства, зокрема можуть бути віднесені:

- діти з числа ВПО;
- діти, які проживають/перебувають в населених пунктах Донецької та Луганської областей;
- діти, у якої загинули (зникли безвісті), потрапили в полон, померли внаслідок поранення, контузії або каліцтва батьки або один із них – із числа цивільних осіб або з числа осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Заяву про надання статусу подають:

- неповнолітні та повнолітні особи особисто;
- законні представники в інтересах недієздатних осіб або осіб, дієздатність яких обмежена;
- родичі (баба, дід, прабаба, прадід, тітка, дядько, повнолітні брат або сестра), вітчим, мачуха, представник органу опіки та піклування в інтересах дитини, яка переміщується без супроводу батьків або осіб, які їх замінюють.

Заяву подають до уповноваженого органу за місцем:

- реєстрації проживання/перебування дитини як ВПО;
- проживання/перебування дитини в населеному пункті, на території якого здійснювалася АТО і заходи з забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії РФ у Донецькій і Луганській областях;
- виявлення такої дитини місцевими органами виконавчої влади та/або органами місцевого самоврядування.

Подають заяву про надання статусу, згоду на обробку персональних даних і засвідчені в установленому порядку копії:

- свідоцтва про народження дитини або документа, що посвідчує особу дитини (в разі звернення в інтересах малолітньої дитини);
- документа, що посвідчує особу заявника;
- документа, що підтверджує повноваження законного представника дитини (якщо дитина постійно проживає/перебуває у закладі охорони здоров'я, закладі освіти або іншому дитячому закладі, подається копія документа, що підтверджує факт перебування дитини в такому закладі) або родинні стосунки між дитиною та заявником.

Певні документи подаються залежно від обставин та відповідно до категорії заявника.

Якщо дитина проживає/перебуває в населеному пункті Донецької або Луганської області та якщо відсутні відомості про реєстрацію місця проживання/перебування дитини або документи, копії яких має

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

подати заявник, доказами підтвердження її місця проживання/перебування можуть бути відомості, які містяться в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Або це може бути один із наступних документів:

- документи про право власності батьків або дитини на рухоме чи нерухоме майно;
- свідоцтво про базову загальну середню освіту;
- атестат про повну загальну середню освіту;
- документ про професійно-технічну освіту;
- таблиць успішності;
- учнівський квиток;
- медичні документи;
- свідоцтво про народження дитини.

У разі відсутності вищезазначених документів, за письмовим запитом від законного представника дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, або керівника служби у справах дітей, Нацсоцслужба не пізніше, ніж через п'ять робочих днів із дати надходження такого запиту надає про таку дитину інформацію, що міститься в Банку даних.

Виписка з медичної картки дитини або консультаційного висновку спеціаліста (документ має бути виданий закладом, в якому дитина проходила обстеження та лікування, з числа визначених МОЗ, із зазначенням діагнозу згідно з Міжнародною класифікацією хвороб та споріднених проблем здоров'я десятого перегляду, отриманих у період здійснення АТО і заходів із забезпечення національної безпеки та оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій і Луганській областях) у разі отримання поранення, контузії, каліцтва.

Якщо дитина зазнала **фізичного, сексуального насильства**; була викрадена або незаконно вивезена за межі України; залучалася до участі у діях воєнізованих чи збройних формувань; незаконно утримувалася, зокрема в полоні, подаються копії:

- заяви про вчинення щодо дитини кримінального правопорушення або про залучення дитини до провадження як потерпілої, зареєстрованої в установленому порядку у відповідних правоохоронних органах;
- витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань про відкриття кримінального провадження (незалежно від результатів досудового розслідування) за зазначеною заявою про вчинення злочину щодо дитини в зоні воєнних дій та збройних конфліктів;
- висновку експерта за результатами судової експертизи (за наявності), проведеної в ході досудового розслідування у кримінальному провадженні, якою встановлено факти фізичного, сексуального насильства щодо дитини внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

Якщо дитина зазнала **психологічного насильства**, подаються копії:

- довідки про взяття дитини на облік як ВПО (подають ВПО);
- документа, що підтверджує проживання/перебування дитини в населеному пункті Донецької та Луганської областей (діти, які проживають у населених пунктах Донецької та Луганської областей);
- висновку оцінки потреб сім'ї (особи) в соціальних послугах, підготовленого центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді за формою, затвердженою Мінсоцполітики (до оцінювання потреб сім'ї/особи може бути залучений психолог/практичний психолог, психотерапевт, психіатр, який працює в іншому закладі, установі, організації);

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- посвідчення з написом «Посвідчення члена сім'ї загиблого»;
- свідоцтва про смерть і документа, що підтверджує загибель особи в населеному пункті Донецької та Луганської областях, або копії документа, що підтверджує смерть особи внаслідок поранення, контузії, каліцтва, отриманих у зазначеному населеному пункті в разі загибелі батьків дитини або одного з них із числа цивільних осіб.

Заява про надання статусу реєструється в журналі обліку таких заяв, що ведеться за формою, затвердженою Мінсоцполітики.

Рішення про надання або відмову в наданні статусу за результатами розгляду комісії з питань захисту прав дитини документів, поданих заявником, приймає уповноважений орган протягом 30 календарних днів з дати реєстрації заяви про надання статусу.

У рішенні зазначаються:

- прізвище, ім'я, по батькові;
- дата народження;
- серія та номер свідоцтва про народження/паспорта;
- адреса місця проживання/перебування дитини;
- обставини, за яких вона постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів (за винятком сексуального насильства);
- документи, що підтверджують такі обставини;
- дата і номер протоколу засідання комісії з питань захисту прав дитини.

Інформація про дитину, якій надано статус, вноситься до Банку даних.

Рішення про відмову в наданні статусу приймається в разі відсутності одного з документів, який повинен бути поданий відповідно до обставин надання статусу (крім випадку подання письмового запиту від законного представника дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування до Нацсоцслужби про надання інформації з Банку даних), та може бути оскаржене в суді.

Досягнення особою повноліття не є підставою для скасування статусу.

Підставами для прийняття рішення про скасування статусу є встановлення недостовірних відомостей у поданих документах або не підтвердження обставин, на підставі яких надається статус, в ході досудового розслідування у кримінальному провадженні за заявою про вчинення злочину щодо дитини або судового розгляду.

Рішення про скасування статусу може бути оскаржене в суді.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання розділу було проведено аналіз та використано визначення, зазначені в наступних джерелах:

- Конвенція ООН про права дитини (1989).
- Кодекс законів про працю.
- Сімейний кодекс України.
- Закон України «Про охорону дитинства».
- Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».
- Закон України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус».
- Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».
- Закон України від 17.03.2020 № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)».
- Закон України «Про громадянство України».
- Порядок оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України, затверджений постановою КМУ 302.
- Порядок надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, затверджений постановою КМУ 268.
- Порядок надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» деяким категоріям осіб, затверджений постановою КМУ № 740.

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 5

Молодь (питання освіти, працевлаштування)

СКОРОЧЕННЯ:

Молодь (молоді особи)

особи віком від 14 до 35 років, які є громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах (стаття 1 Закону України «Про основні засади молодіжної політики»)

Перше робоче місце

місце роботи молодих громадян після закінчення будь-якого навчального закладу або припинення навчання в ньому, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення зі строкової військової служби або альтернативної (невійськової) служби

Працездатна молодь

громадяни України віком від 15 до 28 років

ЗНО

зовнішнє незалежне оцінювання

НМТ

національний мультипредметний тест

МОН

Міністерство освіти і науки України

ВПО

внутрішньо переміщені особи

ТОТ

тимчасово окупованих територіях, на території громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) на території громад

ПИТАННЯ ОСВІТИ МОЛОДІ

Вступна кампанія-2022

У 2021/2022 навчальному році учнів, які завершують здобуття базової загальної середньої освіти, звільнено від проходження державної підсумкової атестації.

Видає документи про освіту та заповнює додатки до них відповідний заклад освіти. У випадку, якщо на час закінчення навчального року заклад освіти, випускникам якого було замовлено свідоцтва, не функціонує внаслідок збройної агресії російської федерації, видати свідоцтва та заповнити додатки до них може інший заклад освіти за місцем перебування випускника (для учнів, які перебувають за кордоном – будь-який заклад освіти в Україні), визначений органом управління у сфері освіти.

Документи про загальну середню освіту та додатки до них випускникам, які тимчасово проживають (перебувають) в інших регіонах України, видаються одному з батьків, іншим законним представникам або іншим особам за довіреністю, посвідченою нотаріально або керівником установи, підприємства, організації, органу місцевого самоврядування.

Не видані випускникам документи про освіту зберігаються у відповідних закладах освіти впродовж дії воєнного стану та протягом року після його завершення, після чого повертаються до Державного підприємства «Інфоресурс».

Якщо особа втратила документ про освіту, їй (за можливості) необхідно звернутися до закладу освіти, який цей документ видав, для отримання дублікатів документів.

До моменту, коли органи управління у сфері освіти отримують дублікат, будь-який заклад освіти має організувати прийом заяв щодо надання інформації про отримані в Україні документи про загальну середню освіту, подані у будь-який спосіб за вибором заявника, узагальнити їх та надіслати державному підприємству «Інфоресурс» протягом 3 робочих днів від дня надходження відповідних заяв.

У зв'язку з бойовими діями на території України у 2022 році замість зовнішнього незалежного оцінювання буде проведено національний мультипредметний тест (НМТ).

Тест проводиться з метою забезпечення прав вступників на рівний доступ до вищої освіти.

Участь у НМТ може взяти особа, яка має повну загальну середню освіту або здобуде її в поточному навчальному році, та яка зареєструвалася для проходження тестування відповідно до встановлених вимог.

Для вступу на перший курс для здобуття ступеня бакалавра (магістра з медичних та ветеринарних спеціальностей) та молодшого бакалавра у 2022 році будуть використовувати результати НМТ.

НМТ – це комп'ютерний онлайн-тест, що складатиметься з трьох блоків:

- українська мова;
- математика;
- історія України.

Тест міститиме 60 завдань (по 20 завдань з кожного блоку), на виконання яких буде відведено 120 хвилин.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Тестування проходитиме у спеціальних тимчасових екзаменаційних центрах (приміщеннях шкіл, університетів), створених у населених пунктах України (за погодженням з органами державної влади).

Також НМП можна буде пройти в деяких країнах Європи. Таку можливість надають вступникам, які під час проведення НМТ перебувають за кордоном і не мають змоги повернутися в Україну.

У 2022 році передбачено проведення трьох сесій НМТ:

1. Основна (друга половина липня, серпень).
2. Додаткова (серпень).
3. Спеціальна (вересень).

Дві останні передбачені для тих, хто не матиме змоги прибути до тимчасових екзаменаційних центрів під час основної сесії.

Абітурієнтам, які не мали можливості вчасно створити реєстраційну картку для участі у НМТ, можна буде це зробити з 10 до 20 червня, а потім 8-12 липня на своїй інформаційній сторінці обов'язково підтвердити бажання проходити тест для участі в додатковій сесії тестування.

Інформацію щодо реєстрації на НМТ, особливостей його складання тощо можна дізнатися, зателефонувавши до Українського центру оцінювання якості освіти: 095 903-95-10.

Абітурієнти за квотою 2 (особи, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія, територія населених пунктів на лінії зіткнення або які переселилися з неї після 01 січня 2022 року) можуть проходити вступні випробування у формі індивідуальної усної співбесіди замість НМТ. І в разі отримання необхідної кількості балів за кожен із предметів такі абітурієнти допускаються до участі в конкурсному відборі під час вступу на основі повної загальної середньої освіти.

Якщо громадяни України з числа таких осіб допущені до конкурсного відбору на відкриту або фіксовану конкурсну пропозицію, вони беруть участь у конкурсному відборі **в межах квоти 2**.

Діти, зареєстровані як ВПО, та особи, які до досягнення 18 років були віднесені до таких дітей, мають переваги під час прийняття рішення щодо пільгового кредитування для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Робота закладів фахової передвищої та вищої освіти на час воєнного стану

20 березня 2022 року набрав чинності Закон України від 15 березня 2022 року №2126-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», згідно з яким ЗУ «Про освіту» було доповнено новою статтею 57-1 «Державні гарантії в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану».

Ця стаття визначає гарантії здобувачам освіти, працівникам закладів освіти, установ освіти, наукових установ на:

- організацію освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників;
- збереження місця роботи, середнього заробітку, здійснення виплати стипендій та інших виплат, передбачених законом;
- місце проживання (пансіон, гуртожиток тощо) та забезпечення харчуванням (у разі потреби).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

З метою реалізації зазначених вище гарантій Закон надає необхідні повноваження органам влади на оперативне прийняття необхідних рішень для врегулювання сфери освіти та науки у воєнний час.

Водночас керівник закладу освіти зобов'язаний вжити заходів щодо забезпечення захисту та безпеки учасників освітнього процесу, працівників, збереження майна закладів освіти, у разі необхідності **здійснити евакуацію учасників освітнього процесу та працівників до безпечного місця, ініціювати та здійснити тимчасове переміщення закладу освіти**, налагодити його діяльність в умовах переміщення.

Якщо заклади освіти, розташовані в зоні проведення активних бойових дій, **не можуть відновити освітній процес**, здобувачі таких закладів освіти можуть дочекатися його відновлення, прослухати окремі навчальні дисципліни в інших закладах вищої освіти в рамках внутрішньої академічної мобільності, у системі неформальної освіти або навчатися самостійно.

Слід врахувати, що в межах програм внутрішньої мобільності, за здобувачами вищої освіти на період навчання в іншому закладі вищої освіти на території України зберігаються (відповідно до укладеного договору про академічну мобільність) місце навчання та виплата стипендії до наступної сесії, згідно з законодавством.

У другому півріччі 2021/2022 навчального року можливе оформлення внутрішньої академічної мобільності на підставі заяви здобувача освіти без укладання договору про навчання.

За необхідності здобувачам освіти можуть надаватись академічні відпустки, в тому числі студентам першого року навчання. Для здобувачів освіти випускних курсів необхідно забезпечити виконання навчального плану, зокрема з урахуванням визнання результатів неформальної та інформальної освіти, академічної мобільності.

Щодо переведення здобувачів освіти до іншого освітнього закладу, МОН наголошує на необхідності дотримуватися законодавства.

Переведення студентів з одного закладу вищої освіти до іншого здійснюється за заявою здобувача освіти та згодою керівників обох закладів освіти. Наразі вживаються необхідні заходи для тимчасового переміщення деяких закладів фахової передвищої та вищої освіти, що дозволить їм відновити освітній процес. Якщо окремі заклади не будуть переміщені і не відновлять освітній процес, то МОН вживатиме заходів для забезпечення продовження і завершення навчання здобувачів освіти, зокрема зі збереженням місць навчання за державним (регіональним) замовленням.

Переведення з контрактної форми навчання на бюджетну

Відповідно до Порядку переведення на навчання за державним замовленням окремих категорій здобувачів фахової передвищої, вищої освіти, які зараховані до закладів фахової передвищої, вищої освіти до 2021 року включно на місця, що фінансуються за кошти фізичних та/або юридичних осіб, затвердженого [Постановою Кабінету Міністрів України](#) від 28.10.2022 року № 1224, **перевестися з контрактної форми навчання на бюджетну мають право:**

- студенти, які проживають на ТОТ, що станом на 15 жовтня та 15 лютого відповідного року включені до переліку, затвердженого [Наказом Мінреінтеграції від 25.04.2022 р. № 75](#) (далі "Перелік");
- студенти, які виїхали з таких територій;
- діти (особи з їх числа у віці до 23 років) загиблих захисників України;
- учасники бойових дій і їхні діти (особи з їх числа у віці до 23 років);
- особи, що отримали інвалідність внаслідок війни, та їхні діти (особи з їх числа у віці до 23 років).

Зазначені здобувачі освіти звертаються письмово із заявою у довільній формі до керівника закладу освіти, в якому вони навчаються.

Студенти з ТОТ до заяви додають:

- Витяг з реєстру територіальної громади, що підтверджує відомості про місце проживання (перебування) особи станом на 24 лютого 2022 року або містить інформацію про задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування) чи про зняття з нього на підставі відомостей ДМС.
- У разі відсутності зазначених відомостей, документом, що підтверджує право на переведення на навчання за державним замовленням, може бути документ про освіту, здобуту у відповідний період часу в закладі освіти, який розташований на території територіальних громад, включених до Переліку.

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ

Відповідно до статті 14 Закону України «Про зайнятість населення», додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню має молодь, яка:

- закінчила або припинила навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти;
- звільнилася зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби, військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період (протягом шести місяців після закінчення або припинення навчання чи служби);
- вперше приймається на роботу.

Крім того, відповідно до статті 24 Закону України «Про зайнятість населення», одним із заходів сприяння зайнятості населення є сприяння забезпеченню молоді **першим робочим місцем** та запровадження стимулів для стажування на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, фізичних осіб, які застосовують найману працю, молоді, яка навчається.

Статтю 22 Закону України «Про основні засади молодіжної політики» визначено **особливі гарантії молоді у сфері зайнятості та підприємництва:**

- Держава забезпечує працездатній молоді надання **першого робочого місця** на строк **не менше 2 років** після закінчення або припинення навчання в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої і вищої освіти, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення із строкової військової або альтернативної (невійськової) служби. Дворічний строк першого робочого місця обчислюється з урахуванням часу роботи молоді особи до призову на строкову військову або альтернативну (невійськову) службу.
- Держава гарантує **надання роботи за фахом** на період не менше 3 років молодим спеціалістам – випускникам закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

освіти державної та комунальної форм власності, потреба в яких була визначена державним замовленням.

Роботодавцеві, який працевлаштовує вказану категорію громадян зі статусом безробітного за направленням відповідного центру зайнятості **строком не менше, ніж на 2 роки, щомісяця протягом 1 року з дня працевлаштування компенсуються** фактичні витрати – в розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за відповідну особу за місяць, за який він сплачений, за рахунок коштів, передбачених у бюджеті Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

ВПО мають право на працевлаштування без звільнення з попереднього місця роботи.

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» гарантує переселенцям з тимчасово окупованої території право на отримання матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання безпосередньо у робочих органах Фонду соціального страхування України за фактичним місцем проживання, перебування.

За кожен **працевлаштовану ВПО** роботодавці мають право отримати **грошову виплату в розмірі 6500 грн**, крім роботодавців, які є бюджетними установами (за винятком надавачів соціальних послуг).

ВПО, яка бажає змінити професію, набути нових знань і навичок, за відсутності підходящої роботи має можливість одноразово отримати ваучер на професійне навчання за умови, якщо вона:

- не зареєстрована в центрі зайнятості як безробітна;
- не досягла встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсійного віку;
- не отримувала ваучер раніше;
- не проходила протягом останніх трьох років перепідготовку за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;
- має професійну (професійно-технічну), фахову передвищу або вищу освіту.

На підставі ваучера здійснюється:

- перепідготовка за робітничою професією;
- підготовка за спеціальністю для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або магістра, здобутих за іншою спеціальністю;
- підготовка на наступному рівні освіти (крім третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) та наукового рівня вищої освіти);
- спеціалізація та підвищення кваліфікації за професіями та спеціальностями згідно з пріоритетними видами економічної діяльності.

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 6

Право ВПО на отримання публічних послуг не за місцем зареєстрованого/ задекларованого місця проживання

ПРАВО НА МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Як отримати первинну медичну допомогу

Звернутися до лікаря на прийом до найближчого медичного закладу, який надає первинну медичну допомогу (інформацію можна отримати за номером 1677).

Також дистанційно можна отримати:

- телефонну консультацію терапевта, педіатра та сімейного лікаря;
- електронний рецепт за програмою «Доступні ліки» та інсулін;
- електронне направлення.
- Важливо! Укладати нову декларацію не обов'язково.

Як отримати вторинну (спеціалізовану) медичну допомогу

Вторинна медична допомога надається:

- незалежно від задекларованого/зареєстрованого місця проживання особи;
- в амбулаторних або стаціонарних умовах лікарями відповідної спеціалізації;
- у плановому порядку або в екстрених випадках.

Така допомога передбачає:

- надання консультації, діагностику, лікування та профілактику хвороб, травм, отруєнь, патологічних і фізіологічних (під час вагітності та пологів) станів;
- направлення пацієнта відповідно до медичних показань для надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги з іншої спеціалізації або третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги.

Як отримати лікарські засоби безоплатно або з незначною доплатою за програмою реімбурсації для лікування найбільш поширених в Україні хвороб

- Отримати е-рецепт.
- Звернутися з е-рецептом до будь-якої аптеки, яка має договір із НСЗУ. Дізнатися про найближчу аптеку з «Доступними ліками» можна за номером контакт-центру НСЗУ: 1677. Без прив'язки до місцевості, де цей рецепт був виданий, чи місця проживання пацієнта. Наприклад, якщо е-рецепт виписали в Києві, то лікарські засоби можна отримати у Львові.

ПРАВО НА ОСВІТУ

Зарахування дітей з-поміж ВПО до шкільних та дошкільних закладів освіти відбувається в загальному порядку.

Дитина з-поміж ВПО може здобувати освіту за дистанційною формою в закладі освіти, в якому навчалася раніше, навіть якщо заклад освіти фізично було зруйновано – він все одно може організувати дистанційне навчання.

Якщо дистанційне навчання у закладі освіти не здійснюється, дитина може продовжити навчання в іншому закладі освіти на території України.

Що для цього потрібно:

- один із батьків, опікунів чи інших законних представників, родичів має подати до закладу освіти відповідну заяву про зарахування (її скановану копію чи фотокопію);
- заява подається особисто, електронною поштою, через месенджер або в інший зручний для заявника спосіб;
- якщо у законних представників є свідоцтво про народження дитини та свідоцтво про її навчальні досягнення, бажано додати до заяви скановані копії чи фотокопії цих документів.

Діти, які перемістилися за кордон, можуть поєднувати навчання дистанційно в українському закладі освіти та в закладі освіти країни перебування.

Для зарахування до закладу освіти в Україні не потрібна довідка ВПО (крім зарахування дитини до першого класу – в разі, якщо у батьків такої дитини немає свідоцтва про народження та медичної довідки для зарахування до школи).

Деталі: [Офіційний сайт Освітнього омбудсмена України.](#)

ПРАВО НА РОБОТУ

Як отримати роботу

Звернутися до територіальних підрозділів центру зайнятості за новим місцем перебування, де людину поставлять на облік і підшукають роботу відповідно до знань, спеціальності та досвіду.

Зверніть увагу! За потреби у перекваліфікації або в додатковому навчанні для підвищення професійного рівня вам допоможуть місцеві заклади профтехосвіти.

Як отримати допомогу по безробіттю

Для ВПО діє спрощена процедура реєстрації як безробітних. Потрібно звернутися до територіальних підрозділів центру зайнятості за новим місцем перебування або через застосунок Дія.

Як подати заяву про надання/поновлення/призначення статусу безробітного та виплати допомоги по безробіттю

1. Особи, які проживають у безпечних регіонах, можуть:

- Зареєструватися через портал Дія.
- Звернутися особисто до найближчого центру зайнятості, що працює (перелік – [на мапі](#)).

2. Особи, які перебувають на тимчасово окупованій території або на території, де ведуться бойові дії, можуть:

- Зареєструватися через портал Дія або заповнити заяву через [онлайн-анкету](#) або [чат-бот](#).
- [Завантажити](#) та роздрукувати заяви. Заповніть і підпишіть ці документи, сфотографуйте їх та відправте на inbox@es.dcz.gov.ua. У темі листа обов'язково вкажіть слово «реєстрація» і напишіть ПІБ. **Важливо!** Надсилайте файли, не архівуючи.

Особи, у яких не розірвані трудові договори з роботодавцем, для отримання статусу безробітного подають до центру зайнятості заяву на ім'я роботодавця про припинення трудового договору за визначеною формою. Про це вони повідомляють роботодавця (будь-якими засобами комунікації), центр зайнятості та ПФУ. Датою припинення трудового договору є день, наступний за днем подання такої заяви.

Статус безробітного надається особі з першого дня її реєстрації у центрі зайнятості.

ВАЖЛИВО! Призначена в такий спосіб допомога може виплачуватися за умови підтвердження безробітним наміру перебування у статусі безробітного будь-якими засобами комунікації, зокрема електронними, не рідше, ніж один раз на 30 календарних днів.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Призначення допомоги особам, які не мають документів про періоди страхового стажу, трудової діяльності, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), здійснюється на підставі відомостей, наявних у державних реєстрах, інформаційних системах та базах.

Допомога призначається з першого дня надання статусу безробітного.

До отримання відомостей допомога призначається у мінімальному розмірі (на період дії карантину та 30 днів після його закінчення – 1000 грн).

Під час дії воєнного стану тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 90 календарних днів.

Максимальний розмір допомоги на період воєнного стану не може перевищувати розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня календарного року.

Виплата допомоги припиняється зокрема особам, які перебувають за кордоном понад 30 календарних днів.

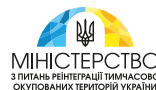
Якщо особа не подала оригінали документів під час звернення за отриманням статусу безробітного та допомоги протягом 30 календарних днів (період може бути продовжений з урахуванням поважної причини – в такому випадку документи слід подати на наступний день, після закінчення дії обставин (поважної причини)), після припинення чи скасування воєнного стану така особа має подати до центру зайнятості, в якому була здійснена реєстрація, оригінали таких документів:

- Трудову книжку (цивільно-правовий договір або документ, який підтверджує припинення останнього виду зайнятості). Особа, яка втратила трудову книжку, пред'являє дублікат трудової книжки або довідку архівної установи про прийняття та звільнення з роботи.
- Документ про освіту або його дублікат (за наявності такого документа або дубліката).
- Військово-обліковий документ – для осіб, які звільнилися зі строкової військової служби.

Телефон гарячої лінії Державного центру зайнятості: 0 800 509 966.

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 7

Забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб

Забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб (ВПО)

Забезпечити людей повноцінним, рівнозначним такому, яке вони мали у довоєнний період, житлом у найкоротші строки вкрай складно. Тому з метою вирішення житлового питання у більш стислий термін Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 29 квітня 2022 р. №495 «Про деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб».

Постановою визначено, що фонд житла, призначеного для тимчасового проживання ВПО, формують сільські, селищні, міські ради або уповноважені ними органи шляхом:

- викупу (придбання) житла;
- будівництва нового житла;
- реконструкції наявних будинків і гуртожитків, а також переобладнання нежитлових приміщень у житлові;
- передачі житла в комунальну або державну власність;
- капітального ремонту об'єктів житлового фонду, зокрема об'єктів соціального призначення.

До фонду можуть бути включені тільки вільні житлові приміщення.

ВПО та членам їхніх сімей безоплатно надається житлове приміщення з фонду за місцем фактичного проживання/перебування в межах території уповноважених органів з розрахунку не менше 6 м² на кожну особу на строк до одного року з можливістю продовження на наступний строк, якщо у їхньому статусі не сталося змін та якщо вони не набули іншого місця проживання.

Таке житло не підлягатиме приватизації, обміну та поділу, передачі у піднайм, використанню для вселення інших осіб.

Викуп, будівництво житла з метою передачі для тимчасового проживання ВПО здійснюють:

- Держмолодьжитло (також здійснює контроль за дотриманням вимог Порядку уповноваженими органами);
- сільські, селищні, міські ради чи уповноважені ними органи.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Обов'язкові умови для викупу/будівництва такого житла:

1. Вартість придбання/будівництва 1 м² загальної площі житла (з урахуванням усіх обов'язкових платежів, що сплачує покупець при придбанні житла) не повинна перевищувати граничну вартість, опосередковану вартість спорудження житла за регіонами України, визначену Мінрегіоном та збільшену для:
 - міст – обласних центрів, міст обласного значення з населенням понад 300 тис осіб та населених пунктів, які розташовані в районах, прилеглих до меж міст – обласних центрів – у 1,75 раза;
 - інших населених пунктів – у 1,5 рази.
2. Житло має бути прийняте в експлуатацію, призначене та придатне для постійного проживання; мають бути виконані всі передбачені проектною документацією роботи згідно з будівельними нормами, стандартами і правилами, а також всі оздоблювальні роботи, необхідні для забезпечення постійного проживання в такому житлі.

Як стати на облік

Для взяття на облік громадян, які потребують житла для тимчасового проживання, ВПО подає заяву (за формою згідно з додатком 1 до Постанови, з підписами всіх повнолітніх членів сім'ї) до уповноваженого органу, в межах території якого вони перебувають на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про ВПО.

Для взяття на облік необхідно подати наступні документи:

- заяву (може звернутися один представник сім'ї у разі наявності повноважень за письмовою довіреністю від інших повнолітніх членів родини);
- копії документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України;
- копію довідки ВПО про взяття на облік;
- копії документів, виданих органами державної реєстрації актів цивільного стану або судом, що підтверджують родинні стосунки заявника та всіх членів його сім'ї (свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб, посвідчення опікуна або піклувальника тощо);
- копію реєстраційного номера облікової картки платника податків (не надають фізичні особи, які відмовилися від отримання через релігійні переконання і мають відмітку в паспорті громадянина України);
- копії документів, що підтверджують підстави пріоритетності в наданні житлових приміщень з фонду. Факт знищення або пошкодження житла, що призвело до неможливості його використання за призначенням, підтверджується особистою заявою заявника та членів його сім'ї.

Рішення про взяття ВПО на облік громадян, які потребують житла для тимчасового проживання, або про відмову у взятті на такий облік приймає уповноважений орган **протягом одного робочого дня після подання відповідної заяви.**

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Відмовити у взятті на облік особи, яка потребує тимчасового житла, можуть у випадку:

- неподання необхідного пакета документів;
- подання документів, що містять недостовірні відомості.
- Підстави для зняття ВПО з обліку:
- заява особи про зняття з обліку;
- зміна місця проживання;
- скасування дії довідки про взяття на облік як ВПО;
- неотримання протягом 30 календарних днів без поважних причин ордеру на вселення у житлове приміщення або повідомлення протягом цього часу про поважні причини, що не дають можливості отримати ордер;
- подання завідомо недостовірних відомостей, що є підставою для взяття ВПО на облік громадян, які потребують житла для тимчасового проживання.

Пріоритетність надання ВПО житлових приміщень із фонду визначається за кількістю балів, яку набере ВПО/сім'я.

Першочергове право на забезпечення житловим приміщенням з фонду матимуть:

- багатодітні сім'ї;
- сім'ї з дітьми;
- вагітні;
- особи, які втратили працездатність;
- особи пенсійного віку.

Таким сім'ям може бути нараховано від 27 до 22 балів.

Додатково може бути нараховано **від 1 до 3 балів** сім'ям з дітьми з інвалідністю, статусом постраждалої внаслідок воєнних дій та збройного конфлікту, малозабезпеченим, сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, сім'ям з дітьми, один із батьків яких загинув (пропав безвісти) під час збройної агресії Російської Федерації, неповним сім'ям з дітьми, де мати чи батько виховують їх самостійно, особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, особам, які хворіють на рідкісні (орфанні) захворювання, особам, нагородженим державними нагородами за безпосередню участь в антитерористичній операції, особам, уповноваженим на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування, сім'ям, які мають клопотання щодо потреби в забезпеченні житлом.

Рішенням уповноваженого органу може бути затверджений перелік додаткових загальних критеріїв, загальна кількість балів за якими може становити не більше 20 балів на сім'ю.

У разі рівної кількості балів пріоритет на отримання житлових приміщень із фонду має особа, заява якої була зареєстрована раніше за часом.

У випадку ухвалення позитивного рішення щодо забезпечення ВПО тимчасовим житлом видається ордер та укладається договір найму такого житлового приміщення із зазначенням всіх членів сім'ї, які мають рівні права щодо користування.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Житлові приміщення з фонду безоплатно надаються ВПО та членам їхніх сімей у тимчасове користування на **строк до одного року** з можливістю продовження на наступний строк, якщо у їхньому статусі не сталося змін та **якщо вони не набули іншого місця проживання**.

Мешканці будуть зобов'язані вчасно вносити плату за житлово-комунальні та інші послуги, які їм надають за місцем проживання, та дотримуватися правил користування житловим приміщенням.

Перебування на обліку громадян, які потребують житла для тимчасового проживання, не буде підставою для відмови внутрішньо переміщеним особам у подальшому взятті на соціальний квартирний облік.

ДЕРЖАВНІ ІНІЦІАТИВИ, ЩО ПРОПОНУЮТЬ ТИМЧАСОВЕ ЖИТЛО ВПО

«ПРИХИСТОК» – допомагає знайти тимчасове житло або надати помешкання для ВПО.

[Посилання на сайт.](#)

[Посилання](#) на групу координації ініціативи.

«ДОПОМАГАЙ» – допоможе знайти тимчасове житло або надати помешкання для ВПО.

[Посилання на сайт.](#)

Телефон ініціативи: 080 03 32 238.

«ТАМ, ДЕ ВАС ЧЕКАЮТЬ» – спільна ініціатива Офісу Президента України та «Укрзалізниці». На сайті ініціативи можна знайти житло та отримати гуманітарну допомогу в межах усієї країни. На вокзалах Києва, Харкова, Одеси, Запоріжжя та Лозової працівники «Укрзалізниці» реєструють у системі громадян, які евакуюються, і допомагають із поселенням.

[Посилання на сайт.](#)

КОНТАКТ-ЦЕНТРИ З ПИТАНЬ РОЗМІЩЕННЯ ТИМЧАСОВО ЕВАКУЙОВАНИХ – діють у 14 регіонах: Вінницька, Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька області.

[Посилання на сайт.](#)

Єднання
заради дії

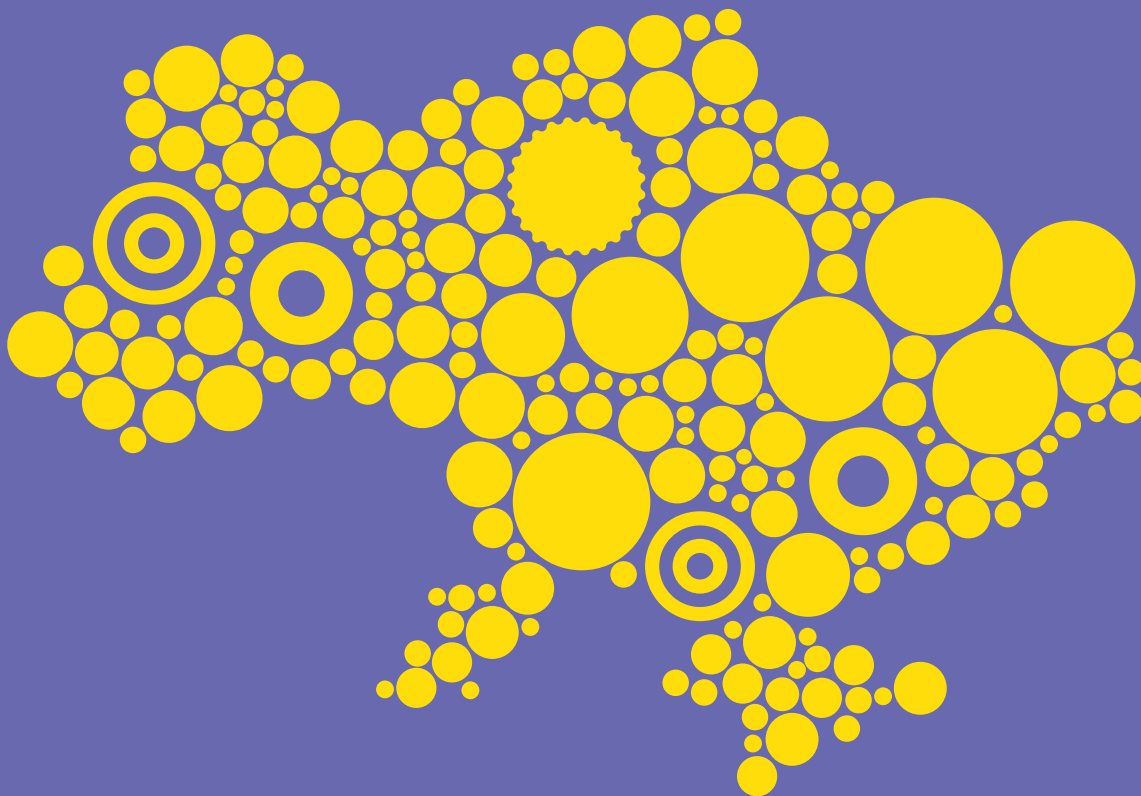

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 8

Процедура подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

Інформаційне повідомлення	інформаційне повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією
Знищене нерухоме майно	об'єкти нерухомого майна, які стали непридатними для використання за цільовим призначенням внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ проти України, та відновлення яких шляхом ремонту чи реконструкції не є можливим або є економічно недоцільним
Пошкоджене нерухоме майно	об'єкти нерухомого майна, які пошкоджені внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ проти України, та можуть бути відновлені шляхом ремонту чи реконструкції
Реєстр пошкодженого та знищеного майна	Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією рф
Компенсація	компенсація за знищене та пошкоджене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ проти України
ЦНАП	центр надання адміністративних послуг
РНОКПО	реєстраційний номер облікової картки платника податків особи
ЄДРПОУ	Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України
Електронний кабінет користувача	електронний кабінет користувача Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією рф
Адміністратор	державне підприємство «Дія»
Держатель	Мінінфраструктури
Закон	Закон України «Про публічні електронні реєстри»
Порядок	Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією рф, затверджений постановою КМУ від 26.03.2022 № 380
Портал Дія	Єдиний державний вебпортал електронних послуг

ПОРЯДОК ПОДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ

Інформаційне повідомлення може бути подане до Реєстру пошкодженого та знищеного майна:

1. Самостійно особою.

Для цього особа має встановити мобільний додаток порталу Дія або особа/представник юридичної особи створити особистий електронний кабінет користувача на порталі Дія, пройти електронну ідентифікацію та автентифікацію та заповнити інформаційне повідомлення, яке формується засобами порталу Дія

фізична особа:

- засобами порталу Дія;
- з використанням мобільного додатка порталу Дія (у разі наявності реєстраційного номера облікової картки платника податків).

юридична особа:

- засобами порталу Дія.

2. Через адміністратора ЦНАП або нотаріуса (незалежно від місця проживання чи перебування фізичної особи або місцезнаходження юридичної особи).

Адміністратор ЦНАП або нотаріус у день звернення особи з метою подання інформаційного повідомлення:

- встановлює особу та повноваження її представника (у разі подання інформаційного повідомлення представником);
- заповнює інформаційне повідомлення, яке формується засобами порталу Дія;
- роздруковує зареєстроване інформаційне повідомлення (за бажанням особи).

Інформаційне повідомлення має містити такі дані:

Для фізичних осіб

- Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи
- РНОКППО (у разі подання з використанням мобільного додатка порталу Дія (Дія) або серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному державному органу і мають відмітку в паспорті) (у разі подання через портал Дія), унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності)
- контактні дані особи (номер телефону, адреса електронної пошти)

Для юридичних осіб

- Про організаційно-правову форму, найменування юридичної особи
- Ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- відомості про нерухоме майно: тип нерухомого майна; загальна площа нерухомого майна (протяжність – для лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури). У разі відсутності точної інформації щодо загальної площі, протяжності нерухомого майна зазначається орієнтовна площа, протяжність; адреса (місцезнаходження) нерухомого майна; інформація про те, що нерухоме майно є об'єктом культурної спадщини (у разі потреби); інші технічні характеристики нерухомого майна (за наявності); форма власності нерухомого майна; наявність/відсутність статусу пам'ятки культурної спадщини;
- відомості про кількість осіб, які проживали в нерухомому майні (для житлового фонду);
- відомості про пошкодження або знищення нерухомого майна (дата та орієнтовний час настання події, опис пошкодження, зокрема площа або протяжність пошкодженого нерухомого майна, фото-, відеофіксація (за наявності));
- інформація, зазначена у підпункті 4 пункту 6 Порядку, отримується/підтверджується з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (за наявності)¹.

Сформоване інформаційне повідомлення вважається отриманим у день його подання і підлягає реєстрації та зберіганню на порталі Дія.

ВАЖЛИВО! Після набрання чинності Законом України про врегулювання відносин щодо компенсації, до заяв про надання компенсації за пошкоджені та знищені об'єкти нерухомого майна прирівнюються подані фізичними особами відповідні інформаційні повідомлення.

Компенсація відбуватиметься за пошкоджений та/або знищений об'єкт нерухомого майна, внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ на території України у спосіб передбачений Законом (проект якого наразі опрацьовується Верховною Радою України).

¹ Ст. 25 Закону України «Про публічні електронні реєстри», врегульоване питання використання реєстрової інформації при наданні адміністративних, соціальних та інших публічних послуг, а саме:

1. Під час надання адміністративних, соціальних та інших публічних послуг не допускається встановлення вимог до подання інформації та/або документів, що її містять, якщо така інформація відповідно до цього Закону, закону або іншого акта законодавства, згідно з якими створено відповідні реєстри, визнана реєстровою інформацією, крім випадків підтвердження ідентифікації суб'єкта звернення.

У разі, якщо будь-яка інформація, що має міститися в документі, який є результатом надання адміністративної послуги відповідно до цього Закону та вимог законодавства, визнана реєстровою інформацією, вона може вноситися до відповідного документа виключно із відповідного реєстру.

2. Суб'єкт надання адміністративної, соціальної та іншої публічної послуги та/або дозвільний орган отримує інформацію та/або документи на підставі зазначених суб'єктом звернення відомостей у заяві шляхом доступу до реєстрової інформації реєстрів відповідно до цього Закону та вимог законодавства.

3. У разі, якщо реєстрова інформація, необхідна для надання адміністративної, соціальної та інших публічних послуг, документа дозвільного характеру у відповідному реєстрі відсутня, надання такої послуги, документа дозвільного характеру здійснюється після внесення до відповідного реєстру такої інформації.

У такому випадку публічний реєстратор приймає документи, необхідні для внесення реєстрової інформації до відповідного реєстру, та забезпечує їх передачу до відповідного суб'єкта надання адміністративних послуг для внесення реєстрової інформації до реєстру без участі суб'єкта звернення.

Фізичним особам, які є:

- власниками відповідного нерухомого майна або замовниками будівництва щодо об'єктів будівництва;
- членами житлово-будівельних (житлових) кооперативів, які викупили квартиру, інше житлове приміщення кооперативу, але не оформили право власності на нього, та спадкоємці таких осіб;
- особами, які здійснили інвестування та фінансування будівництва об'єктів, щодо яких отримано право на виконання будівельних робіт (зокрема прийнятих в експлуатацію об'єктів, щодо яких не оформлено право власності) та спадкоємці таких осіб.

Юридичним особам, які є:

- власниками (балансоутримувачами) відповідного нерухомого майна або замовниками будівництва щодо об'єктів будівництва, або за якими таке майно (об'єкти будівництва) закріплено на праві господарського відання чи праві оперативного управління;
- особами, які здійснили інвестування та фінансування будівництва об'єктів, щодо яких отримано право на виконання будівельних робіт (зокрема прийнятих в експлуатацію об'єктів, щодо яких не оформлено право власності) та спадкоємці, правонаступники таких осіб, а також правонаступники спадкоємців таких осіб;
- об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, управителями багатоквартирних будинків, житлово-будівельними (житловими) кооперативами, які здійснюють утримання відповідних будинків та спадкоємці, правонаступники таких осіб, а також правонаступники спадкоємців таких осіб.

Після проведення реєстрації інформаційного повідомлення особа автоматично отримує повідомлення засобами порталу Дія про результат реєстрації.

Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією рф

Реєстр пошкодженого та знищеного майна є єдиною державною інформаційно-комунікаційною системою, яка призначена для збирання, накопичення, обліку, обробки, зберігання та захисту інформації (документів) про пошкоджене та знищене нерухоме майно, просторові координати об'єктів, осіб, нерухоме майно яких пошкоджено або знищено, шкоду та збитки, завдані внаслідок пошкодження такого майна, та іншу інформацію, визначену Порядком.

Реєстр пошкодженого та знищеного майна ведеться державною мовою, також він є сумісним та має електронну інформаційну взаємодію у режимі реального часу з іншими державними електронними реєстрами.

За підключення, доступ та внесення/користування відомостей до Реєстру пошкодженого та знищеного майна плата не стягується.

Інформація, внесена до Реєстру пошкодженого та знищеного майна, є:

достовірною і може використовуватися державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами під час здійснення ними повноважень, визначених законом²;

відкритою і загальнодоступною, крім реєстраційних номерів облікових карток платників податків, паспортних даних, місця проживання фізичної особи, інших персональних даних.

Особа має право на підставі поданого запиту отримати інформацію про запити будь-яких осіб щодо інформації про неї, яка зберігається в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна, її зміну та видалення, а також про передачу такої інформації до інших національних електронних інформаційних ресурсів.

Об'єктами Реєстру пошкодженого та знищеного майна є інформація про:

- пошкоджене та знищене нерухоме майно;
- осіб, нерухоме майно яких пошкоджено або знищено;
- шкоду та збитки, завдані внаслідок пошкодження такого майна.

ВАЖЛИВО! Для збирання інформації про пошкоджене або знищене нерухоме майно можуть використовуватися інформаційні продукти дистанційного зондування Землі, зокрема космічної зйомки.

² П. 32 Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії рф, затвердженого постановою КМУ 326.

Адміністратор

Адміністратором Реєстру пошкодженого та знищеного майна є державне підприємство «Дія», що належить до сфери управління Мінцифри.

Адміністратор:

1. Здійснює заходи із забезпечення створення, впровадження, ведення та адміністрування Реєстру пошкодженого та знищеного майна
2. Здійснює проведення технічних і технологічних заходів для забезпечення роботи реєстру пошкодженого та знищеного майна, забезпечення хостингу, обслуговування технічного комплексу Реєстру
3. Здійснює заходи із створення, модифікації, впровадження та супроводу програмного забезпечення Реєстру пошкодженого та знищеного майна
4. Здійснює адміністрування реєстру пошкодженого та знищеного майна відповідно до [статті 36](#) Закону
5. Відповідає за збереження та захист реєстру пошкодженого та знищеного майна, реєстрових даних та інформації
6. Забезпечує технічну взаємодію реєстру пошкодженого та знищеного майна з іншими державними електронними інформаційними системами
7. Забезпечує проведення технічних та технологічних заходів з надання, блокування та анулювання доступу до Реєстру пошкодженого та знищеного майна, що здійснюються у порядку, встановленому Порядком
8. Організація і проведення навчання щодо роботи з Реєстром пошкодженого та знищеного майна
9. Здійснення інших повноважень, передбачених Законом.

Адміністратор блокує або анулює доступ користувача та/або відповідальній посадовій особи такого користувача до електронного кабінету користувача шляхом припинення програмними засобами доступу до електронного кабінету користувача невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відповідної інформації з одночасним повідомленням про це відповідному користувачу та відповідній відповідальній посадовій особі такого користувача. Таке повідомлення надсилається в електронній формі, зокрема через електронний кабінет користувача.

Підстави для блокування доступу до електронного кабінету користувача:

- надходження повідомлення (документів), що підтверджують факт компрометації особистого ключа користувача електронних довірчих послуг, виявлений самостійно користувачем та/або відповідальною посадовою особою такого користувача або контролюючим органом під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг;
- отримання повідомлення керівника користувача або особи, яка його заміщує, про необхідність блокування доступу відповідальній посадовій особі користувача електронного кабінету до електронного кабінету у зв'язку з її відстороненням від виконання посадових обов'язків, відстороненням від посади;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- отримання інформації про внесення користувачем електронного кабінету користувача недостовірної інформації;
- отримання судового рішення про блокування доступу користувача до електронного кабінету користувача.

Підстави для анулювання доступу до електронного кабінету користувача:

- отримання повідомлення керівника користувача або особи, яка його заміщує, про необхідність анулювання доступу відповідальній посадовій особі користувача електронного кабінету до електронного кабінету користувача у зв'язку з припиненням здійснення ним своїх повноважень, зокрема звільненням, переведенням, смертю, визнанням безвісно відсутнім, недієздатним, обмеженням цивільної дієздатності;
- отримання повідомлення від керівника користувача або особи, яка його заміщує, або відповідальній посадовій особі такого органу/організації про необхідність анулювання доступу до електронного кабінету користувача у зв'язку з припиненням здійснення таким користувачем/відповідальною посадовою особою своїх повноважень, зокрема звільненням, переведенням відповідальній посадовій особі користувача, припиненням здійснення повноважень органом/організацією;
- отримання судового рішення, що набрало законної сили, про анулювання доступу користувача до електронного кабінету користувача.
- Підстави, за яких доступ користувача до електронного кабінету анулюється автоматично програмними засобами електронної системи:
- втрата користувачем правового статусу (функцій), який (які) визначає (визначають) його право доступу до такого кабінету;
- отримання Реєстром пошкодженого та знищеного майна в порядку електронної інформаційної взаємодії інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань про припинення користувача-юридичної особи шляхом ліквідації;
- отримання Реєстром пошкодженого та знищеного майна в порядку електронної інформаційної взаємодії інформації з інших державних електронних інформаційних ресурсів про смерть, оголошення померлим, визнання безвісно відсутнім, недієздатним, обмеження цивільної дієздатності користувача.

Адміністратор за повідомленням керівника користувача або особи, яка його заміщує, змінює та відновлює право підпису електронних документів в електронному кабінеті користувача у зв'язку з відстороненням від виконання посадових обов'язків, відстороненням від посади, перебуванням на лікарняному, у відпустці такого користувача тощо. Таке повідомлення надсилається в електронній формі, зокрема через електронний кабінет користувача.

Відновлення доступу користувача, якому було заблоковано доступ до електронного кабінету, проводиться невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відповідної інформації з одночасним повідомленням про це відповідному користувачу та відповідальній посадовій особі такого користувача, в разі:

- отримання повідомлення керівника користувача або особи, яка його заміщує, про припинення обставин, що стали підставою для блокування доступу користувача до електронного кабінету користувача;
- отримання судового рішення, що набрало законної сили, про скасування блокування доступу користувача до електронного кабінету користувача.

У разі анулювання доступу користувача та/або відповідальній посадовій особі такого користувача до електронного кабінету користувача доступ не може бути відновлений. У такому разі надання нового доступу такому користувачу до електронного кабінету здійснюється відповідно до вимог цього Порядку.

В разі надходження від держателя звернення про користувачів, яким надано, заблоковано та/або анульовано доступ до електронного кабінету користувача Адміністратор зобов'язаний надати інформацію, протягом трьох робочих днів з дня отримання звернення.

Користувач

Користувачами Реєстру пошкодженого та знищеного майна є публічні реєстратори Реєстру пошкодженого та знищеного майна,

зокрема:

- Мінінфраструктури;
- Мінреінтеграції;
- ДСНС;
- Мінрегіон;
- Мінкультури;
- Мін'юст;
- Фонд державного майна;
- виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад;
- військові адміністрації;
- місцеві держадміністрації;
- центри надання адміністративних послуг;
- органи соціального захисту населення;
- нотаріуси;
- виконавці робіт (послуг), пов'язані зі створенням об'єктів архітектури;
- оцінювачі майна;
- виконавці комунальних послуг;
- об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), управителів багатоквартирних будинків, гуртожитків, житлово-будівельних (житлових) кооперативів, які забезпечують утримання відповідних будинків;
- інші державні органи за їх зверненням до держателя та на підставі рішення держателя.

До повноважень користувачів належить забезпечення внесення до Реєстру пошкодженого та знищеного майна через електронний кабінет користувача інформації (документів) про:

- пошкоджене та знищене нерухоме майно;
- осіб, нерухоме майно яких пошкоджено або знищено;
- шкоду та збитки, завдані внаслідок пошкодження такого майна;
- іншої визначеної інформації.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Доступ користувачів до Реєстру пошкодженого та знищеного майна здійснюється через електронний кабінет користувача, доступ до якого користувач отримує:

- після проходження процедури електронної ідентифікації та автентифікації через державну інтегровану систему електронної ідентифікації (авторизація здійснюється автоматично програмними засобами електронної системи залежно від їх правового статусу/функцій);
- в результаті отримання повідомлення керівника відповідного органу або особи, яка його заміщує, в електронній формі, зокрема через електронний кабінет користувача, за умови проходження процедури електронної ідентифікації та автентифікації через державну інтегровану систему електронної ідентифікації.

Інформацію про пошкоджене та знищене нерухоме майно та осіб, нерухоме майно яких пошкоджено або знищено, автоматично реєструється в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна на підставі інформаційного повідомлення, поданого особою.

А от інформацію про шкоду та збитки, завдані внаслідок пошкодження такого майна, реєструють у Реєстрі пошкодженого та знищеного майна його користувачі.

Після отримання доступу до електронного кабінету (доступ надає адміністратор не пізніше наступного робочого дня з дня отримання повідомлення від користувача та/або відповідальної посадової особи) користувач та/або відповідальні посадові особи таких користувачів під час проходження первинної електронної ідентифікації обов'язково:

- зазначають в електронному кабінеті користувача свою адресу електронної пошти;
- номер мобільного телефону (за наявності);
- підтверджують правильність своїх ідентифікаційних даних;
- надають згоду на обробку персональних даних.

За достовірність відомостей, зазначених під час проходження електронної ідентифікації, відповідає користувач та/або відповідальна посадова особа такого користувача.

До обов'язків користувача також входять наступні:

- не пізніше наступного робочого дня внести зміни до своїх облікових даних в електронному кабінеті користувача у разі зміни адреси електронної пошти та/або номера мобільного телефону (в разі несвоєчасного внесення змін до облікових даних всі негативні наслідки, спричинені таким невнесенням, покладаються на користувача та/або відповідальну посадову особу такого користувача);
- невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня з дня настання об'єктивних підстав для блокування або анулювання повідомити адміністратора про необхідність блокування, анулювання доступу до електронного кабінету користувача відповідному користувачу (таке повідомлення надсилається в електронній формі, зокрема через електронний кабінет користувача).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу було проведено аналіз та використано визначення, зазначені в наступних джерелах:

1. Сімейний кодекс України;
2. Цивільний кодекс України;
3. Законі України «Про публічні електронні реєстри»;
4. Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації, затверджений постановою КМУ №380;
5. Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії рф, затверджений постановою КМУ №326;
6. Положення про Міністерство інфраструктури України, затверджене постановою КМУ №460;
7. Положення про Міністерство розвитку громад та територій України, затверджене постановою КМУ №197;
8. Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затверджене постановою КМУ № 856.

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 9

Соціальний захист осіб з інвалідністю

СКОРОЧЕННЯ:

Особа з інвалідністю	особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації такою особою прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити їй соціальний захист
Фонд	Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю
КМУ	Кабінет Міністрів України
МСЕК	Медико-соціальна експертна комісія
ЛКК	лікарсько-консультативна комісія
ТЗР	технічні та інші засоби реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення

ЗДІЙСНЕННЯ ТА ПЕРЕОФОРМЛЕННЯ ГРОШОВИХ ДОПОМОГ ТА СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ, ПРИЗНАЧЕНИХ ОСОБАМ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Відповідно до Постанови КМУ від 7 березня 2022 р. № 214 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги», на період введення воєнного стану та одного місяця після його припинення чи скасування надання державної соціальної допомоги здійснюється без звернення за її перепризначенням або підтвердженням права на її отримання.

На період воєнного стану та одного місяця після його скасування **не зупиняється виплата** наступним категоріям отримувачів державної соціальної допомоги, навіть якщо вони пропустили строк перегляду:

- особам з інвалідністю з дитинства;
- дітям з інвалідністю;
- особам, які не мають права на пенсію;
- особам з інвалідністю.

Дітям з інвалідністю, яким виповнилося 18 років у лютому 2022-го, і які не встигли пройти обстеження та отримати висновок медико-соціальної експертизи про встановлення статусу особи з інвалідністю, виплату соціальної допомоги продовжили на період дії воєнного стану та на 1 місяць після його завершення.

У разі тимчасової зміни фактичного місця проживання одержувачі державної соціальної допомоги можуть отримати належні їм виплати переказом без відкриття рахунку у банку в АТ «Ощадбанк» або у відділенні АТ «Укрпошта».

У такому разі необхідно повідомити органи соціального захисту населення за новим місцем проживання.

Після скасування воєнного стану органи соціального захисту повинні інформувати одержувачів про необхідність протягом одного місяця оновити документи для продовження отримання допомоги та пільг.

Водночас Постановою КМУ від 8 березня 2022 р. №225 «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України» визначено, що на період дії воєнного стану та протягом шести місяців після його припинення або скасування:

- у разі коли особа, яка звертається для встановлення інвалідності, не може прибути на огляд до МСЕК, комісія може приймати рішення про встановлення інвалідності заочно на підставі направлення ЛКК;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- Кримська республіканська, обласні, центральні міські у містах Києві та Севастополі, міські, міжрайонні та районні МСЕК здійснюють свої функції з забезпеченням принципу екстериторіальності та забезпечують проведення медико-соціальної експертизи за направленням ЛКК **незалежно від місця реєстрації, проживання або перебування особи, яка звертається для встановлення інвалідності.**

У разі, якщо лікар або ЛКК не можуть направити (зокрема заочно) осіб із тимчасовою непрацездатністю на медико-соціальну експертизу:

- рішення щодо продовження тимчасової непрацездатності за її наявності приймається без направлення на медико-соціальну експертизу;
- направлення на медико-соціальну експертизу здійснюється не пізніше, ніж через місяць після припинення або скасування воєнного стану.

Повторний огляд, строк якого припав на період дії воєнного стану, переноситься не більше, ніж на 6 місяців після припинення або скасування воєнного стану за наступних умов:

- якщо осіб з інвалідністю та осіб, яким встановлено ступінь втрати професійної працездатності, лікарсько-консультативна комісія не може відправити на медико-соціальну експертизу;
- якщо дітей з інвалідністю лікар не може відправити на лікарсько-консультативну комісію.

При цьому інвалідність та ступінь втрати професійної працездатності продовжується до останнього числа шостого місяця після припинення або скасування періоду дії воєнного стану, якщо раніше не буде проведено повторний огляд.

ОТРИМАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Під час воєнного стану особи з інвалідністю незалежно від задекларованого/зареєстрованого місця проживання можуть отримати життєво необхідні соціальні послуги, зокрема притулок або стаціонарний догляд у будь-якому місці України, де вони перебувають, лише за заявою. Відповідні рішення уповноважені органи або надавачі послуг прийматимуть протягом 1 доби.

Так, під час воєнного або надзвичайного стану люди з інвалідністю можуть отримувати наступні соціальні послуги:

- інформування, консультування, консультативний кризовий телефон;
- надання притулку, нічний притулок, короткотермінове проживання;
- екстрене (кризове) втручання;
- представництво інтересів;
- підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, бездомних осіб;
- соціальний супровід сімей або осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- догляд вдома, стаціонарний догляд, денний догляд, денний догляд дітей з інвалідністю, паліативний догляд;
- соціально-психологічна реабілітація;
- натуральна допомога;
- переклад жестовою мовою;
- транспортні послуги.

За відсутності необхідних документів, для їх отримання достатньо лише одного документа:

- заяви від людини (для дієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена);
- заяви від законного представника (для недієздатних осіб, яким призначено опікунів);
- повідомлення уповноваженої особи органу опіки та піклування (для недієздатних осіб, які не мають законного представника).

Заяву про надання соціальних послуг можна подати до:

- уповноваженого органу соцзахисту за місцем звернення, незалежно від задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) особи, яка потребує соціальної послуги;
- безпосередньо до надавача соціальних послуг.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Рішення про надання послуг екстрено (кризово) приймає уповноважений орган або надавач соціальних послуг невідкладно, і протягом однієї доби забезпечується їх надання.

При цьому надавач соціальних послуг вживає заходів із відновлення паспорта або іншого документа, що підтверджує особу людини. Після завершення воєнного стану особа, яка подала заяву, протягом місяця надає уповноваженому органу документи, необхідні для прийняття рішення про надання соціальних послуг, які не вона не подала раніше.

Людей з інвалідністю I групи та дітей з інвалідністю при перетині державного кордону пропускають **позачергово**.

Аби особа з інвалідністю I групи або дитина з інвалідністю разом із супроводжувачами могла позачергового перетнути кордон, необхідна наявність посвідчення або довідки, зазначених у статті 4 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», що підтверджують статус особи з інвалідністю I групи або дитини з інвалідністю, які потребують супроводження. Інших вимог щодо документального підтвердження особи супроводжувача законодавчо не встановлено.

У пунктах пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення пріоритет зазначеним особам надається, якщо вони перетинають кордон пішки або на легковому автомобілі, в якому немає інших осіб, за виключенням супроводжувачих.

ОТРИМАННЯ ТЕХНІЧНИХ ТА ІНШИХ ЗАСОБІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ

В умовах воєнного часу Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю продовжує виконувати функції щодо забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації (ТЗР) осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення.

Особа з інвалідністю незалежно від місця перебування має право **на безоплатне отримання технічних та інших засобів реабілітації**, а також може звернутися за їх отриманням:

- до найближчих структурних підрозділів з питань соціального захисту населення;
- до найближчих центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП);
- до найближчих територіальних відділень Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю;
- через електронний кабінет.

Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю здійснює комунікацію з питань забезпечення ТЗР у цілодобовому режимі та залучає до спільної роботи органи державного казначейства, територіальні підрозділи Фонду, органи соціального захисту населення, підприємства-виробників, волонтерів тощо.

До технічних та інших засобів реабілітації, якими забезпечують осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інші окремі категорії населення, належать:

- протезно-ортопедичні вироби, зокрема ортопедичне взуття;
- спеціальні засоби для самообслуговування та догляду;
- засоби для пересування;
- допоміжні засоби для особистої рухомості, переміщення та підйому;
- меблі та оснащення;
- спеціальні засоби для орієнтування, спілкування та обміну інформацією.

Фонд розглядає проблемні питання, скарги, звернення у максимально короткі терміни. У переважній більшості відпрацювання цих звернень відбувається в онлайн режимі, що спрямовано на забезпечення та прискорення задоволення потреб осіб з інвалідністю.

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 10

Питання державних виплат пенсіонерам та особам, які досягли пенсійного віку

СКОРОЧЕННЯ:

пфу Пенсійний фонд України

ВПО (внутрішньо переміщена особа)

це громадянин України, іноземець або особа без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру

КМУ Кабінет Міністрів України

РНОКПП реєстраційний номер облікової картки платника податків

Постанова № 457

Постанова КМУ від 16.04.2022 року № 457 «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України»

Постанова № 162

Постанова КМУ від 26.02.2022 року № 162 «Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану»

Постанова № 214

Постанова КМУ від 07.03.2022 року № 214 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги та пільг на період введення воєнного стану».

Постанова № 637

Постанова КМУ від 05.11.2014 року № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам»

Порядок № 22-1

Порядок подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", затверджений Постановою Правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005 № 22-1 (у редакції постанови правління Пенсійного фонду України від 07.07.2014 № 13-1)

Система персоналізованого обліку

інформаційна база та складова частина Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, яка функціонує з 2000 року. Ведення персоналізованого обліку здійснюється з метою обліку застрахованих осіб, учасників накопичувальної системи пенсійного страхування та їхньої ідентифікації, а також накопичення, зберігання та автоматизованої обробки інформації про облік застрахованих осіб і реалізацію ними права на страхові виплати у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та накопичувальній системі пенсійного страхування

КЕП

удосконалений електронний підпис, який створюється з використанням засобу кваліфікованого електронного підпису і базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа. КЕП оформлюється в Акредитованих центрах сертифікації ключів.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

ОФОРМЛЕННЯ ПЕНСІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до статті 44 Закону, призначення пенсії здійснюється за особистим зверненням особи або за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку.

Заяву про призначення пенсії можна подати зокрема:

1. Через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України (<https://portal.pfu.gov.ua/>) разом зі сканованими копіями документів, які відповідають оригіналам документів та придатні для прийняття їхнього змісту (мають містити чітке зображення повного складу тексту документа та його реквізитів).

Користувачу, який зареєструвався на Порталі ПФУ за допомогою КЕП, надається можливість сформувати та подати заяву на призначення пенсії, а саме:

- заповнити заяву на призначення пенсії;
- відповісти на питання анкети-опитування для визначення документів, скан-копії яких необхідно надати;
- прикріпити скан-копії документів, наявних у користувача.
- Далі користувач отримує екранну форму з заявою на призначення пенсії, в якій надається можливість:
- подальшого редагування заяви;
- формування друкованого образу заяви та анкети-опитування;
- підпису заяви КЕП та її відправки до ПФУ.

Після редагування (за потреби), підпису заяви КЕП та відправки до ПФУ за результатами опрацювання заяви спеціалістами ПФУ користувач на веб-порталі отримує інформацію щодо стану обробки заяви та рішення щодо призначення пенсії.

2. На порталі Дія

Для подання заяви увійдіть до кабінету громадянина на diia.gov.ua або зареєструйтеся за допомогою функціоналу Дія.Підпис чи КЕП. Далі виберіть послугу, заповніть необхідні дані, додайте потрібні відскановані документи та підпишіть заяву Дія.Підписом чи КЕП. Щойно рішення про призначення пенсії буде ухвалено, на зареєстровану електронну пошту надійде сповіщення. Завантажити та роздрукувати рішення можна в кабінеті громадянина в розділі Послуги — Отримані документи.

3. Особисто в територіальному органі Пенсійного фонду України

У разі подання заяви особисто, за наявності всіх необхідних документів, для призначення пенсії можна звернутися до будь-якого сервісного центру ПФУ незалежно від регіону. Місце прописки та фактичного проживання для призначення пенсії не мають значення, оскільки Пенсійний фонд володіє Реєстром застрахованих осіб, де зберігається інформація про кожну людину, яка офіційно працювала.

У зв'язку з воєнним станом порядок призначення/перерахунку пенсій, визначених в Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», не змінився. Для призначення/перерахунку/переведення з одного виду пенсії на інший разом із відповідною заявою подаються документи, визначені в п.п. 2.1-2.9 Порядку №22-1.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Під час подання заяви разом із документами, які підтверджують право на отримання пенсії, повнолітня особа пред'являє документ, що посвідчує особу, місце проживання (реєстрації) та вік (паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства – це посвідка на постійне проживання, посвідчення на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист), а також подає документи, які впливають на призначення пенсії та її розмір.

Основними документами, які впливають на призначення пенсії та її розмір, є наступні:

- документ, що підтверджує реєстраційний номер облікової картки платника податків (особи, які відмовилися від прийняття РНОКПП, пред'являють відповідну відмітку у паспорті), або свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- трудова книжка (за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній стаж роботи встановлюється на підставі інших документів, виданих за місцем роботи, служби, навчання, а також архівними установами);
- довідка про заробітну плату за 60 місяців підряд до 30.06.2000 року (за бажанням);
- реквізити банківського рахунку (якщо обрано спосіб виплати через банк);
- документи про надання особливого статусу особи (довідка МСЕК, посвідчення учасника бойовий дій, посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС тощо);
- жінки в разі зміни прізвища надають свідоцтво про шлюб.

Заява про призначення пенсії громадянам України, які зареєстровані на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, також подають документ уповноваженого органу російської федерації про те, що особі не призначалася пенсія за місцем реєстрації на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, та особисту декларацію про відсутність громадянства держави-окупанта. ВПО подають заяви з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2014 року № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам».

Звертатися за призначенням пенсії особа може в будь-який час після виникнення права на пенсію. Якщо заява про призначення пенсії за віком буде подана протягом трьох місяців із дня досягнення особою пенсійного віку, пенсію буде призначено з дня, наступного за днем досягнення пенсійного віку.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТРОКІВ ВИПЛАТИ ПЕНСІЇ

Відповідно до статті 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», пенсія виплачується щомісяця, у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно у грошовій формі, за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України, незалежно від задекларованого або зареєстрованого місця проживання пенсіонера, зокрема організаціями, що здійснюють виплату і доставку пенсій.

Проте на період воєнного стану виплата пенсії може здійснюватися без урахування строків, визначених частиною першою статті 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». **Тобто в разі необхідності виплатний період може бути продовжено після 25 числа.**

ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ ПЕНСІЇ ЧИ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ НА ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Якщо особа не отримувала пенсію, інші грошові виплати та субсидії через АТ «Укрпошта» та не виїжджала і знаходилася на своєму постійному місці проживання, пенсію можна отримати у звичайному порядку. Залежно від стану бойових дій можуть бути перенесені дати виплат, що необхідно уточнювати індивідуально в органі ПФУ.

Якщо уповноважений банк не може здійснити виплату пенсії чи грошової допомоги, кошти повинні бути переказані через інший уповноважений банк. Цей механізм працює автоматично, спеціальний рахунок у банку не відкриватимуть, і для отримання пенсії чи іншого виду допомоги потрібно буде звернутися до будь-якого відділення АТ «Ощадбанк» з паспортом та довідкою про присвоєння РНКОПП.

У разі тимчасової зміни фактичного місця проживання одержувачі пенсій та інших грошових виплат можуть отримати належні їм виплати переказом без відкриття рахунку в банку в АТ «Ощадбанк» або у відділенні АТ «Укрпошта».

У такому випадку необхідно повідомити органи ПФУ (щодо отримання пенсії) або органи соціального захисту населення (щодо отримання інших грошових виплат). Зробити це можна, звернувшись до сервісних центрів ПФУ в регіонах, подати інформацію через електронний кабінет ПФУ, контакт-центр Укрпошти, або звернувшись до відповідних органів соціального захисту населення в регіоні.

Якщо особа не визначилася з місцем отримання виплат і має бажання отримати кошти в будь-якому відділенні Укрпошти, до якого буде доступ, необхідно повідомити про це оператора.

ІНШІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДПОВІДНО ДО ПОСТАНОВ КМУ № 162 ТА № 214

Пунктом 2 Постанови № 457 встановлено, що для осіб, які проживають у населених пунктах, що перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), нарахування і виплата всіх належних соціальних виплат (пенсій, соціальних допомог, пільг та субсидій тощо) продовжуються в повному обсязі з урахуванням особливостей, визначених постановами КМУ.

Постановою № 162 визначено такі особливості:

1. У разі надходження до Міністерства соціальної політики та/або ПФУ інформації від Національного банку щодо неможливості здійснювати уповноваженими банками виплату пенсій та грошових допомог одержувачам, їх виплачують шляхом переказу коштів одержувачу без відкриття рахунка через АТ «Ощадбанк», відповідно до Порядку виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки в банках, затвердженого постановою КМУ від 30.08.1999 № 1596.
2. У разі надходження до Міністерства соціальної політики та/або ПФУ інформації від Національного банку щодо неможливості здійснювати уповноваженими банками вибачу сум пенсій, грошових допомог одержувачам на територіях територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), які визначені Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, їх виплату в наступному виплатному періоді одержувачам – за поточними рахунками яких протягом 60 днів, що передують даті повідомлення про неможливість здійснювати видачу сум пенсій, грошових допомог, не проводилися видаткові операції та які з 24 лютого 2022 р. не зверталися до органів ПФУ або до органів соціального захисту населення щодо способу виплати їм пенсій, грошових допомог – здійснює АТ «Укрпошта». Перелік одержувачів, за поточними рахунками яких не проводилися видаткові операції, уповноважений банк надає відповідно Міністерству соціальної політики та/або ПФУ.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

3. У разі звернення одержувачів пенсій до органів ПФУ особисто, за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку чи в особистому електронному кабінеті на веб-порталі електронних послуг ПФУ, а також особистого звернення або за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку одержувачів грошових допомог до органів соціального захисту населення щодо тимчасової зміни їх фактичного місця проживання, пенсії та грошові допомоги виплачуються за бажанням осіб через АТ «Укрпошта» (у виплатному об'єкті чи з доставкою додому за місцем їхнього перебування) або шляхом переказу коштів одержувачу без відкриття рахунка в банку.
4. Дітям з інвалідністю, яким виповнилося 18 років у лютому 2022 р. та в інших місяцях під час дії правового режиму воєнного стану, і які не встигли пройти обстеження та отримати висновок медико-соціальної експертизи щодо встановлення статусу особи з інвалідністю, виплата соціальної допомоги продовжується на період дії правового режиму воєнного стану та на один місяць після дати його скасування.
5. З метою забезпечення своєчасної виплати пенсій за квітень 2022 р. на території адміністративно-територіальних одиниць, на яких проводяться бойові дії, та які визначені Мінрегіоном у переліку, затвердженому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 6 березня 2022 № 204 «Про затвердження переліку адміністративно-територіальних одиниць, на території яких надається допомога застрахованим особам в рамках Програми «eПідтримка», фінансування та виплата пенсій певним особам здійснюється, починаючи з 25 березня 2022 р. в межах фінансових можливостей ПФУ. Йдеться про осіб, яким виплачується пенсія через їхні поточні рахунки в банках або через національного оператора поштового зв'язку, функції якого виконує АТ «Укрпошта», за датами виплати, визначеними ПФУ за погодженням із Міністерством соціальної політики.
6. АТ «Укрпошта» за погодженням з відповідною військовою адміністрацією до 28 числа місяця, що передує виплатному періоду, подає ПФУ письмове повідомлення про населені пункти, в яких АТ «Укрпошта» не має технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій, а протягом трьох днів – про відновлення такої можливості в зазначених населених пунктах. Одержувачам, яким у визначених населених пунктах АТ «Укрпошта» не має технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій, ПФУ відповідні суми пенсій перераховує на їхні поточні рахунки, які відкриваються в банку за зверненням органів ПФУ без отримання від одержувачів заяв про виплату пенсії з відкриттям рахунка в банку, і ці суми виплачуються одержувачам після укладення ними договору банківського рахунка з банком. На таких самих умовах виплата пенсій за поточний місяць здійснюється у разі, коли до ПФУ до 15 числа поточного місяця надійде додаткове повідомлення АТ «Укрпошта», погоджене з відповідною військовою адміністрацією про населені пункти, в яких АТ «Укрпошта» не має технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій одержувачам. При цьому до такого повідомлення Пенсійному фонду України додаються відомості на виплату пенсій.
7. Суми пенсій, зараховані на такі поточні рахунки, банк повертає ПФУ не пізніше, ніж наступного операційного дня від дня відмови банку в укладенні договору банківського рахунка з підстав, визначених законодавством та/або нормативними актами Національного банку, а також не пізніше, ніж наступного операційного дня від дня закінчення шестимісячного строку з дати відкриття такого рахунка, якщо протягом цього строку одержувач не уклав договір банківського рахунка. При цьому банк повідомляє ПФУ про причини повернення сум пенсій. У разі звернення одержувача, який не уклав договір банківського рахунка, до органу Пенсійного фонду України у визначеному законодавством порядку, в тому числі надсилання одержувачем письмової заяви поштовим відправленням, щодо виплати пенсії через поточний рахунок, відкритий в іншому уповноваженому банку, або щодо виплати йому пенсії за місцем проживання через АТ «Укрпошта» суми пенсій, зараховані на поточний рахунок, через який здійснювалися виплати до такого звернення, банк Пенсійному фонду України повертає не пізніше, ніж наступного операційного дня від дня надходження до банку відповідної вимоги ПФУ.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

8. У разі отримання від АТ «Укрпошта» інформації про відновлення технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій в окремих населених пунктах, ПФУ протягом трьох робочих днів від дня надходження повідомлення подає вимогу банку про повернення сум пенсій, зарахованих на такі поточні рахунки (крім випадків, коли одержувачі уклали з банком договір банківського рахунка). Кошти банк ПФУ повертає не пізніше наступного операційного дня з дня надходження вимоги ПФУ.

Виплата пенсії може здійснюватися без урахування строків, визначених ч. 1 ст. 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», та в розмірах, не менших, ніж встановлені за попередній місяць, з подальшим проведенням перерахунку.

Постановою № 214 визначено такі особливості:

1. На період введення воєнного стану та одного місяця після його припинення чи скасування продовжуються строки виплати наступних видів допомоги:

- державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям;
- допомоги на дітей одиницям матерям; допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; допомоги на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня; на дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідність;
- щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею;
- тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме;
- щомісячної адресної допомоги ВПО для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг; тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату (далі – державна соціальна допомога);
- пільги, які було призначено раніше.

Такі пільги виплачуються за повний місяць без звернення особи до структурних підрозділів з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад міст обласного значення, районних у містах (у разі їх утворення) рад.

2. Якщо отримувачі державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю пропустили строк перегляду допомоги, виплата таких видів допомоги не зупиняється на період введення воєнного стану та одного місяця після його припинення чи скасування.

3. Норми постанови КМУ від 08.04.2020 № 264 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги» протягом періоду воєнного стану та одного місяця після дати його припинення чи скасування не застосовуються.

ВИПЛАТА ПЕНСІЇ ОСОБАМ, ЯКІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЗМІНИЛИ СВОЄ ПОСТІЙНЕ МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ ТА ВИЇХАЛИ ЗА КОРДОН

Відповідно до статті 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», пенсія виплачується щомісяця, у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно в грошовій формі, за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України незалежно від задекларованого або зареєстрованого місця проживання пенсіонера організаціями, що здійснюють виплату і доставку пенсій (АТ «Укрпошта»), або через установи уповноважених банків у порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України.

Обрання способу доставки пенсійних коштів здійснюється пенсіонером шляхом подання відповідної заяви.

При цьому в разі виїзду пенсіонера на тимчасове проживання за кордон виплата пенсії в Україні з цієї причини не припиняється.

Також відповідно до Порядку виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки в банках, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.99 № 1596, зміна способу виплати пенсії особами, які одержували її у відділеннях поштового зв'язку та відкрили поточний рахунок в одному з уповноважених банків, здійснюється шляхом подання ними відповідних заяв особисто до органу ПФУ за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання одержувача в населеному пункті в межах України. Заяву про виплату пенсії може приймати орган ПФУ через установи уповноваженого банку.

Заяву також можна подавати до органу Пенсійного фонду України в електронній формі через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України з використанням засобів кваліфікованого електронного підпису.

Можливість формування такої заяви передбачено в особистому електронному кабінеті пенсіонера, створеному на веб-порталі Пенсійного фонду України.

ВИПЛАТА ПЕНСІЇ З ІНВАЛІДНОСТІ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до статті 34 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», пенсія по інвалідності призначається на весь строк встановлення інвалідності. Постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.22 № 390 «Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін щодо строку повторного огляду осіб з інвалідністю та продовження строку дії деяких медичних документів в умовах воєнного стану» внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 08.03.22 №225 «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України». Ними передбачено, що для осіб з інвалідністю повторний огляд, строк якого припав на період дії воєнного стану на території України, переноситься на строк після припинення або скасування воєнного стану, але не пізніше шести місяців після його припинення або скасування за умови неможливості направлення.

Єднання
заради дії

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 11.

Реєстрація актів цивільного стану

СКОРОЧЕННЯ:

КМУ Кабінет Міністрів України

Реєстр Державний реєстр актів цивільного стану громадян

Правила реєстрації Правила державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, затверджені наказом Міністерства юстиції від 18.10.2000 року № 52/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 24.12.2010 року № 3307/5)

Відділи ДРАЦС відділи Державної реєстрації актів цивільного стану

РЕЄСТРАЦІЯ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ

Важливо!

Під час режиму воєнного часу відділи ДРАЦС працюють у штатному режимі, крім міст/районів, де такої можливості немає у зв'язку з веденням активних бойових дій.

Повторна видача свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану та внесення змін до актових записів цивільного стану здійснюється виключно за місцем зберігання першого примірника відповідного актового запису (при цьому реалізована можливість надіслати електронний запит з відділу ДРАЦС за місцем звернення – до відділу ДРАЦС за місцем зберігання запису).

Державне мито за державну реєстрацію актів цивільного стану та за повторну видачу свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану і свідоцтв, що видаються у зв'язку зі зміною і поновленням актових записів цивільного стану, не справляється.

До Правил реєстрації внесено певні зміни. Зокрема главу 1 розділу II доповнено новим пунктом 14. Ним визначено, що в разі введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях відповідно до Закону «Про правовий режим воєнного стану» державну реєстрацію актів цивільного стану проводить будь-який орган державної реєстрації актів цивільного стану за зверненням заявника. Таким чином було запроваджено принцип екстериторіальності.

Державна реєстрація народження

Проводить будь-який орган ДРАЦС, незалежно від місця народження дитини, за зверненням заявника та за пред'явлення ним паперового Медичного свідоцтва про народження за формою 103/о.

Відповідно до Наказу МОЗ України від 04.03.2022 № 407 «Про забезпечення реєстрації новонародженої дитини в умовах воєнного стану», якщо пологи відбулися поза межами закладу охорони здоров'я, таке свідоцтво може видати медичний працівник, який був присутній під час пологів або проводив перший огляд новонародженого.

У випадку відсутності форми 103/о медпрацівнику дозволено виписати довідку довільної форми у двох екземплярах. Один із них передається матері, а другий – на зберігання до медзакладу.

Державна реєстрація смерті

На час дії воєнного стану державну реєстрацію смерті проводить у день звернення заявника будь-який орган державної реєстрації актів цивільного стану.

У разі настання смерті в дорозі (у поїзді, на судні, в літаку тощо) державна реєстрація смерті може бути проведена в найближчому органі ДРАЦС.

Державну реєстрацію смерті за заявою будь-якої особи орган державної реєстрації актів цивільного стану проводить на підставі документа про смерть встановленої форми, виданого закладом охорони здоров'я або судово-медичною установою.

Про факт державної реєстрації смерті реєстратор видає заявнику, який звернувся за реєстрацією, свідоцтво про державну реєстрацію смерті на підставі актового запису цивільного стану, складеного в електронному вигляді та на паперовому носії, у повній відповідності до нього, а також витяг із Державного реєстру актів цивільного стану громадян про смерть для отримання допомоги на поховання.

Отримати повторно свідоцтво про смерть пізніше можуть близькі родичі померлого або інші особи, визначені законодавством, у будь-якому відділі ДРАЦС, незалежно від місця проживання заявника та місця складання актового запису по всій території України, де є доступ до Державного реєстру актів цивільного стану громадян.

Відомості щодо дати та місця смерті вносяться до актового запису про смерть відповідно до лікарського свідоцтва про смерть.

Якщо в актовому записі про смерть виявлені помилкові відомості або відсутні певні відомості за наявності достатніх підстав до актового запису, відповідний відділ ДРАЦС вносить зміни. Заявником щодо внесення змін до актового запису про смерть може бути спадкоємець померлого.

Якщо родичі померлого мешкають у регіоні, де немає можливості звернутися до відділів ДРАЦС (території, де державні органи не здійснюють повноваження через військові дії), вони можуть звернутися через представника, повноваження якого мають ґрунтуватися на нотаріально посвідченій довіреності (відповідно до статті 244 Цивільного кодексу), або до адвоката.

Державна реєстрація шлюбу

Особливості реєстрації шлюбу встановлені постановою КМУ від 07.03.2022 року № 213 «Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану». Більшість із них стосується шлюбів, у яких щонайменше один із наречених є військовослужбовцем.

Для цивільного населення важливою є новела, включена до п. 3 Постанови № 213: факт реєстрації шлюбу також може засвідчуватися актом про укладення шлюбу, який складає керівник закладу охорони здоров'я, де перебувають або працюють один чи обоє наречених, та скріплює печаткою (за наявності) цього закладу.

Акт про укладення шлюбу може складатися у присутності обох чи одного з наречених. У разі відсутності одного з наречених – із використанням доступних засобів відеозв'язку з ним, за участі двох свідків.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Акт про укладення шлюбу має містити відомості про дату та місце його складення, прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності), дату народження обох наречених, їхнє громадянство, а в разі обрання прізвища одного із них або приєднання до свого прізвища прізвища іншого – відомості про обране прізвище, а також відомості про прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності), дату народження двох свідків із проставленням останніми власних підписів.

Акт про укладення шлюбу надсилає керівник закладу охорони здоров'я, який його склав, до будь-якого відділу ДРАЦС для складання актового запису про шлюб у паперовій формі та внесення відомостей до Реєстру.

Відділи ДРАЦС чи територіальні органи Міністерства юстиції, до яких надсилаються заяви про державну реєстрацію шлюбу чи акти, забезпечують пересилання таких документів до відповідних відділів державної реєстрації актів цивільного стану за допомоги електронних засобів телекомунікації. Оригінали заяв про державну реєстрацію шлюбу чи актів невідкладно передаються до відповідних відділів державної реєстрації актів цивільного стану.

На підставі складеного актового запису про шлюб подружжю або одному з них у день звернення до відділу ДРАЦС, яким зареєстровано шлюб, видається відповідне свідоцтво.

Якщо звернення до відділу ДРАЦС, який зареєстрував шлюб, неможливе, відповідне свідоцтво видається в іншому відділі ДРАЦС – у разі внесення відомостей про такий шлюб до Реєстру та за наявності доступу до нього.

Відомості, відсутні в актовому записі про шлюб, можуть бути внесені до нього після припинення чи скасування воєнного стану у визначеному законодавством порядку.

Єднання
заради дії

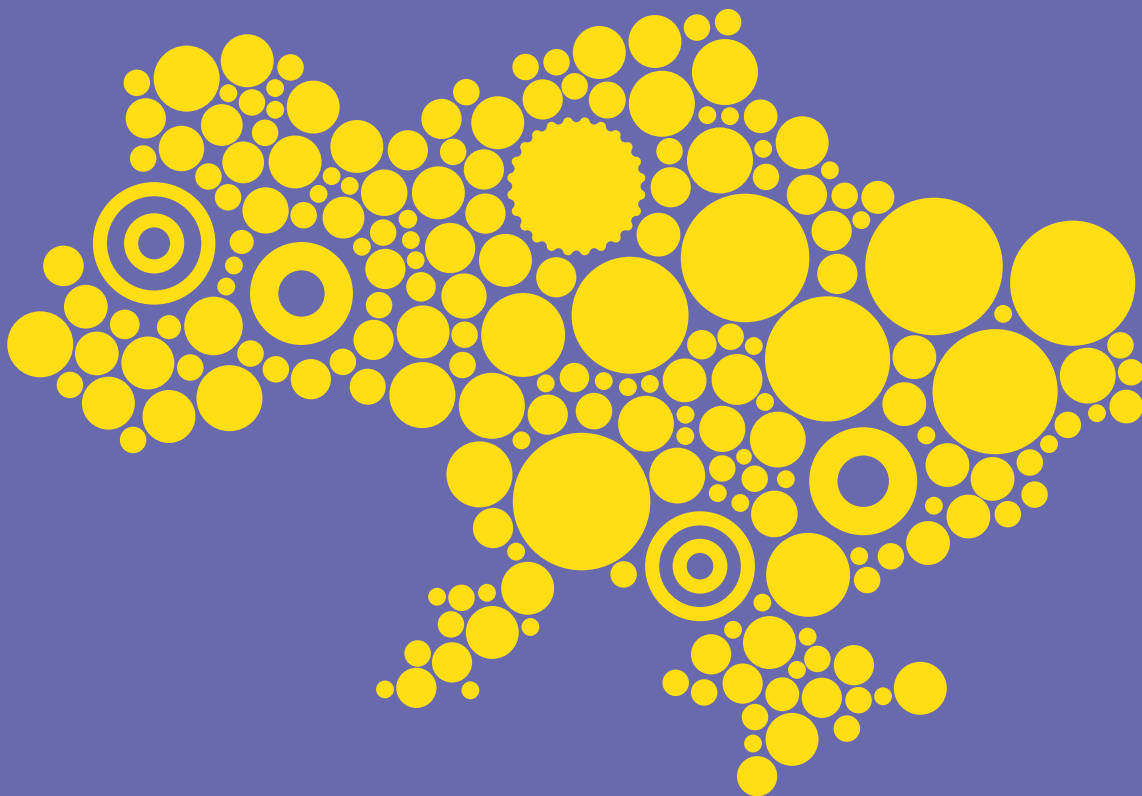

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Розділ 12.

Встановлення фактів, що мають юридичне значення

СКОРОЧЕННЯ:

ЦПК Цивільний процесуальний кодекс України

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Юридичні факти – це фактичні обставини дійсності, з правовою моделлю яких пов'язано настання наслідку у вигляді виникнення, зміни або припинення суб'єктивних цивільних прав, юридичних обов'язків, а також цивільних правовідносин в цілому.

Якщо органи державної реєстрації актів цивільного стану не мають можливості зареєструвати факт, що має юридичне значення, особа звертається до суду з метою встановлення такого факту.

Місцевий загальний суд, у відповідності до ст. 315 ЦПК України, розглядає наступні справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення:

- родинних відносин між фізичними особами;
- перебування фізичної особи на утриманні;
- каліцтва, якщо це потрібно для призначення пенсії або одержання допомоги з загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- реєстрації шлюбу, розірвання шлюбу, усиновлення;
- проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу;
- належності правовстановлюючих документів особі, прізвище, ім'я, по батькові, місце і час народження якої, що зазначені в документі, не збігаються з прізвищем, ім'ям, по батькові, місцем і часом народження цієї особи, зазначеним у свідоцтві про народження або в паспорті;
- народження особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту народження;
- смерті особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту смерті;
- смерті особи, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підстави вважати її загиблою від певного нещасного випадку внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- інші факти, від яких залежить виникнення, зміна або припинення особистих чи майнових прав фізичних осіб, якщо законом не визначено іншого порядку їх встановлення.

У період воєнного стану, відповідно до статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», не можуть бути припинені повноваження судів.

В умовах воєнного стану робота судів не може бути припинена, а конституційне право на судовий захист обмежене. Ніяких скорочених чи прискорених процедур здійснення правосуддя немає. Всі суди, де це можливо, якщо вони не мають значних технічних пошкоджень чи не зруйновані повністю внаслідок бомбардувань та обстрілів, працюватимуть.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Найчастіше внутрішньо переміщені особи звертаються до місцевого суду для встановлення фактів народження або смерті особи. **Відповідно до ст. 317 Цивільного процесуального кодексу України** заява про встановлення факту народження особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, може бути подана батьками, родичами, їхніми представниками або іншими законними представниками дитини до будь-якого суду за межами такої території України незалежно від місця проживання заявника.

Заява про встановлення факту смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, може бути подана родичами померлого або їхніми представниками до суду за межами такої території України.

Справи про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, розглядаються невідкладно з моменту надходження відповідної заяви до суду.

У рішенні про встановлення факту народження особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, зокрема, мають бути зазначені встановлені судом дані про дату і місце народження особи, про її батьків.

Ухвалене судом рішення у справах про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, підлягає негайному виконанню.

Рішення у справах про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, може бути оскаржено в загальному порядку, встановленому цим Кодексом. Оскарження рішення не зупиняє його виконання.

Копія судового рішення видається учасникам справи, негайно після проголошення такого рішення або невідкладно надсилається судом до органу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем ухвалення рішення для державної реєстрації народження або смерті особи.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ! Відповідно до листа-роз'яснення Касаційного цивільного суду у складі Верховного суду на адресу голів апеляційних судів № 312/0/207-21 від 16.04.2021 року встановлено, що для встановлення фактів народження та смерті вимога місцевих судів про необхідність отримання громадянами письмової відмови в органах державної реєстрації актів цивільного стану не ґрунтується на положеннях чинного законодавства. Отже, заявнику не потрібно звертатися до органів державної реєстрації актів цивільного стану для отримання відмови у проведенні реєстрації народження, а звертатися одразу безпосередньо до відповідного суду для встановлення фактів народження.

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НАРОДЖЕННЯ ОСОБИ

Підтвердження факту народження дитини поза закладом охорони здоров'я на період дії воєнного стану на території України здійснюється надавачами медичної допомоги: лікар (який має лікарську спеціальність «Акушерство і гінекологія», «Неонатологія», «Педіатрія», «Терапія», «Загальна практика – сімейна медицина») заповнює медичне свідоцтво про народження (форма №103/о) після огляду породіллі та дитини. Документ лікар може видати за умови наявності у первинно-обліковій медичній документації жінки (зокрема в електронній системі охорони здоров'я) відомостей, що підтверджують факт її вагітності.

Міністерством охорони здоров'я України затверджено наказ № 407 від 04.03.2022 року «Про забезпечення реєстрації новонародженої дитини в умовах воєнного стану», відповідно до якого в умовах воєнного стану медичне свідоцтво про народження за формою 103/0 у кожному випадку народження живої дитини видають медичні працівники. Це працівники закладів охорони здоров'я та фізичні особи-підприємці, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, надавали допомогу при пологах, проводили перший огляд новонародженого, перший медичний огляд породіллі після пологів, зокрема поза закладом охорони здоров'я, без можливості подальшого транспортування породіллі та новонародженого до відповідного надавача медичної допомоги або за умови її відмови від такого транспортування в обставинах підвищеної загрози життю та здоров'ю.

У випадку відсутності форми 103/о медпрацівнику дозволено виписати довідку довільної форми у двох екземплярах. Один із них передається матері, а другий – на зберігання до медзакладу.

Ця довідка в період воєнного стану вважається документом, що підтверджує факт народження дитини та прирівнюється до заповненого Медичного свідоцтва про народження (форма 103/0), за допомогою якого можна отримати свідоцтво про народження, видане відділами державної реєстрації актів цивільного стану.

07 травня 2022 року набрав чинності Закон України від 21 квітня 2022 року № 2217-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованій території України», яким зокрема внесено зміни до частини третьої статті 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», відповідно до якої будь-який акт (рішення, документ), виданий органами та/або особами, передбаченими частиною другою цієї статті, є недійсним і не створює правових наслідків, **крім документів, що підтверджують факт народження, смерті, реєстрації (розірвання) шлюбу особи на тимчасово окупованій території**, які додаються до заяви про державну реєстрацію відповідного акта цивільного стану.

Проте, відповідні зміни не були внесені до Порядку підтвердження факту народження дитини поза закладом охорони здоров'я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2013 року № 9 та Наказу Міністерства юстиції України від 18.10.2000 року № 52/5 «Про затвердження Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні».

Отже, на даний момент, в разі наявності документів, що не визнаються Україною, виданих органами так званих ЛНР та ДНР та іншими новоутвореними окупаційними адміністраціями або у разі надання відмови у встановлення такого факту, встановлення факту народження дитини здійснюється у судовому порядку.

ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ СМЕРТІ ОСОБИ

На сьогодні існують чотири види встановлення факту смерті особи:

- Встановлення факту смерті особи в певний час у разі неможливості реєстрації органом державної реєстрації актів цивільного стану факту смерті (п. 8 ч. 1 ст. 315 ЦПК України) (підходить для розгляду справ про смерть не територіях, що не визнавалися окупованими, наприклад, м. Ірпінь Київської області).
- Встановлення факту смерті особи на тимчасово окупованій території України (ст. 317 ЦПК України).
- Встановлення факту смерті особи, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підстави вважати її загиблою від певного нещасного випадку внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (п. 9 ч. 1 ст. 315 ЦПК України).
- Розгляд судом справ про оголошення особи померлою (ч. 305-309 ЦПК України) (не актуально на час війни).

Особливості встановлення факту смерті особи на тимчасово окупованій території України

07 травня 2022 року набрав чинності Закон України від 21 квітня 2022 року № 2217-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованій території України».

Відповідно до частини 3 статті 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» будь-який акт (рішення, документ), виданий будь-якими органами, їх посадовими та службовими особами на тимчасово окупованій території, які створені, обрані чи призначені в порядку, не передбаченому законом, є недійсним і не створює правових наслідків, крім документів, що підтверджують **факт народження, смерті, реєстрації (розірвання) шлюбу особи на тимчасово окупованій території**.

Відповідно до ч. 1 ст. 3 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» тимчасово окупованою територією визначається:

- сухопутна територія тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, водні об'єкти або їх частини, що знаходяться на цих територіях;
- внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова та прилегло до узбережжя континентального шельфу України, внутрішні морські води, прилеглі до сухопутної території інших тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України;
- інша сухопутна територія України, внутрішні морські води і територіальне море України, визнані в умовах воєнного стану тимчасово окупованими рішенням Ради національної безпеки і оборони України, введеним у дію указом Президента України.
- надра під територіями, зазначеними у пунктах 1, 2 і 3 цієї частини, і повітряний простір над цими територіями.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Згідно з Правилами державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, затвердженими наказом Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2000 року № 52/5 (далі – Правила), підставою для державної реєстрації смерті зокрема є:

- лікарське свідоцтво про смерть (форма № 106/о);
- фельдшерська довідка про смерть (форма № 106-1/о);
- лікарське свідоцтво про перинатальну смерть (форма № 106-2/о);
- рішення суду про оголошення особи померлою;
- рішення суду про встановлення факту смерті особи в певний час;
- повідомлення державного архіву або органів Служби безпеки України у разі реєстрації смерті осіб, репресованих за рішенням несудових та судових органів;
- повідомлення установи виконання покарань або слідчого ізолятора, надіслане разом із лікарським свідоцтвом про смерть (пункт 1 глави 5 розділу III Правил).

Ці документи додаються до другого примірника актового запису про смерть.

У разі наявності документів, що не визнаються Україною, виданих органами так званих ЛНР та ДНР та іншими новоутвореними окупаційними адміністраціями або у разі надання відмови у встановлення такого факту, встановлення факту смерті особи здійснюється у судовому порядку.

У суді доказами, які можуть засвідчити факт смерті особи, є:

- показання свідків;
- письмові докази: акт про настання смерті, копія лікарського свідоцтва про смерть;
- повідомлення з територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки;
- наказ командира військової частини про виключення особи з особового складу частини та всіх видів забезпечення у зв'язку із загибеллю;
- скріншоти особистого листування, дані, отримані з відкритих джерел або соціальних мереж.

Згідно з п. 21 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про судовий збір», від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються заявники у справах за заявами про встановлення фактів, що мають юридичне значення, поданих у зв'язку зі збройною агресією, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією території України, надзвичайними ситуаціями природного чи техногенного характеру, що призвели до вимушеного переселення з тимчасово окупованих територій України, загибелі, поранення, перебування в полоні, незаконного позбавлення волі або викрадення, а також порушення права власності на рухоме та/або нерухоме майно.

Однак доволі часто суди відмовляють у відкритті провадження у справах за вказаними категоріями без оплати їх судовим збором.

Відповідні ухвали суду можливо оскаржити в апеляційному порядку (див. рішення Донецького апеляційного суду у справі № 243/9082/18 від 08.11.2018 року).